

Miért vannak még emberek, akik a Kathreiner-féle Kneipp malátát még nem használják, noha ez egy izletes és egészséges kávéval?

Mert nem tudja még mindenki, hogy mily nagy előnyökkel bír a Kathreiner kávé, amely a kávénövény egy kivonata által a bakkávé ízét és zamatját nyeri. Ő ezáltal felülmúlhatatlan módon magában egyesíti a honi malátakészítmény értékes egészségügyi tulajdonságait a bakkávé kedvelt ízingerével. A Kathreiner Kneipp malátá kávé nagyobb részt mint pótkávé szolgál a bakkávéhoz, azonban tisztán élvezve is kitűnően ízlik. Mindentüzt kapható, de nyitva soha sem lesz árusítva, s csak az ismert eredeti csomagokban valódi, amelyek Kneipp páter arcképét viselik és a nevet: **Kathreiner.**

«A világ legjobb sámfája» Párja **Földváry Imre** frt 1.50

férfidivat és fehérenmű raktárában

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 11. és VIII., Kerepesi-út 9.

Férfi ingek, Jäger-árak, vadász és sport-czikkok, keztük és nyakkendők dus választékban kaphatók.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legízűbb égetéses
SAVANYU-KÚT

Chocolat SUCHARD

LE, MATTERHORN (GERMÁN) ÉPÍTÉSI RIFFELALP, SWITZERLAND

Szigeti Hattyu-eréme 1 kor. 20 fill.
Szigeti Hattyu-szappan 80 fillér.
Szigeti Hattyu-mosdóvíz 2 kor.

A mai kor legkifinomultabb bőrápoló szereit. Széplő, májfolt és az arczbőr minden-nemű tisztáltságai feltétlen és biztos elmulasztására. Egyedül készítője úv. Buszák Mártonné gyógyszerésztára. M.-Szigeten. — Főraktár Budapest: Török József gyógyszer. Király-u. 12.

Különlegességek a szépitőszerek vegyészeti laboratóriumából

dr. Fischer Róbert-től a vegytan tudora és szépitőszerez

Wien, I., Habsburgergasse 4, 2. St.

Szőrirtószer (Epilatoire). 8588

Arccban, kezen, karokon stb. levő szőrök meggyűnt az Epilatoire által tartanak ki. Az eljárás egyszerű és fájdalom nélküli, a hatás lassu, de biztos. Az Epilatoire hosszabb használat mellett a szőrök gyökereit teljesen tönkre teszi és a sarjadást biztosan megakadályozza.

A különlegességek árai:

Szőrirtószer (Epilatoire) a szőrök teljes kiirtására és a sarjadás megakadályozására 1 kis üveg frt 5. — nagy üveg frt 10. —
Bőrszín-Pasta a szőrök azonnali eltávolítására arczból, karokról stb. darabonként frt 1. —
Széplő-erém 1 tégely frt 2. —
Ozon, vízben feloldva, 1 üveg (fél liter) frt 1.25
Blondvíz (Blondeur) 1 üveg (fél liter) frt 3. —
Pó Hajfestőszert 1 doboz szőke egész feketéig 1 frt 20 krtól 3 frt-ig és —
Poudre-Email napi arczpor három színben 1 doboz vöröses nélkül frt 3. —
Venus-víz szép tiszta arczbőr előrsére, 1 üveg frt 2. —
Szer az orr vörössége ellen, 1 doboz frt 2. —
Szépitő quarz-homok a bőr-atták kiirtására frt 1.60

Püeték, melyek az Ozon és az egyes különlegességek használatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldenek. A készítmények ártalmatlanságáról szóló bizonyítványok bárkinek betekintésére állanak, ugyancsak szerviz közzétételéről levelet minden világrészről. Felvilágosítás szíveskedjen ügyekben ingyen adatik. Ertekezési órák: délelőtt 9 óráig este 6 óráig. Raktárak Budapest: Török József, Koller Testvérek.

CHINA-BOR
SERRAVALLO, VASSAL

gyengék, vérszegények és lábadozók számára.

Kifűző íz.

Legjobb ajánlva és alkalmazva a következő tanárok által: dr. Braun, Drasche, Kraft-Ebing, Monti, Mosetig, Neusser, Sebasta, Weinlechner stb. 1000-nél több elismeréssel. Árak: 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban. 8542

Serravallo J. gyógyszer. Triestben.

MEGLEPŐ UJDONSÁG!
SZABADALMAZSA **HIMZETT** 1900. évi
SELYEM LEVELEZŐ-LAPOK

Darabonként 25-35kr. Szab. és kiadó tulajdonos **WALD GYULA, BUDAPEST VII. KIRÁLY U. 21.** KÉPES ARJEGYZEK INGYEN. VISZONTLADÓK KERESZTETNEK.

CSÁSZÁRFÜRDŐ. BUDAPESTEN. 8696

Fürdő — a nagyszerű uszodák is — kizárólag kényes hő- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérséke 27° C. és 63-39° C. közt váltakozik.

Gőzfürdője a maga nemében páratlan. Iszapfürdői, teljes átalakítás következtében, a legmodernebb iszapfürdők.

Angol sportjátékok, valamint saját készítményű torna-eszközök, függőgyagyak, mindennemű hálók, zsákok, ponyvák, zsinetek és gazdasági kötéltáruk legújabb árjegyzékét kívánatra bérmentve küldi:

SEFFER ANTAL 8713
Budapest, IV., Károly-u. 1., boltsz. 12.

SODOR

folyékony számvartartalmu szelbítvely, melynek segítségével mindenki, bárhol számvartartalmu egészségese, olcsó, édes és hűsítő italokat (szódavíz, szeltár, limonádé, szilv, málnalé, gazesze, pezsgő, tej stb.) készíthet és ez a szelbítvely palackokban a mellékelt utasítás szerint. A szelbítvely vegyülmia. A készítés egyszerű, kényelmes. A folyadék lehűl. 1 doboz 10 sodorítványval 60 kr. Így hozzá szükséges, mindenkorra használható palack 3 frt. Sodorpalack, mely egy hat, mint a szodavíz, 4 frt. Rézleves leírás és utasítás kívánatra ingyen és bérmentve. Képviselet a magyar korona országai részére Budapest 8761

Kertész Tódornál Kristóf-tér. Geitner és Rauschnál Andrássy-út 8.

Legjobb és leghírnevesebb pipere hölgypor: a **La VELOUTINE** 6959

Különleges fizespor BISMUTTAL VEQYITVE **CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.** PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen. A női szépség előrsére, tökéletesítésére és fenntartására legkifinomultabb és legbiztosabb a **MARGIT-CRÈME**, mely vegyülmia és teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arczkezes pár nap alatt eltávolít szelplőt, májfoltot, pattanást, bőrtájkát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat, redőket, himlőhelyeket és az arczot fehérré, simává és üdévé varázsolja. Sem higányt, sem ölmöt, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz. Ár nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor., Margit hölgypor 1 kor. 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahnpaste) 1 kor., Margit arczvíz 1 kor. Postán utazítéssel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: 8706

FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Arad. Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár Budapest: Török József és Dr. Eger Leó «Nádor» gyógyszer. **Legjobb szépitő-szer.**

Ő fensége a svéd királyi trónörökösnek udvari szállítója.

Ő fensége a Mecklenburg-Schwerini hercegnő u. szállítója.

HALUSKA JÁNOS császári és királyi udvari szállító

BÉCS, I., Neuermarkt 13. sz.

Különlegességek angol női ruhákban, kerékpározó-dresszek és turista-öltönyökben.

WOTTITZ MANFRED
REPRODUKCIÓ BUDAPEST. MÜNTÉZET. KIRÁLY-UTCA 30.
Telefon 18—99.

Nemi bajoknak elkülönített osztályok.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy **Dr. Palócz** v. körhízi orvos, k. egészségügyi tanár **gyógymódjával** Budapest, VII., Kerepesi-út 10. még idült (krónikus) betegségekben szenvedők is **biztos gyógyulást** érnek el. Tíz (10) nagy gyógyterem. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimerítő válasz. Rendelés: d. e. 10—12-ig és d. n. 3—5-ig. Ugyanott kapható és megrendelhető **Népszerű orvosi tanácsadó** II. kiadás. Irta: **Dr. Palócz.** Ár 3 korona.

Vertisztító- és soványító-kúra.

32. SZÁM. 1900. BUDAPEST, AUGUSZTUS 12. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világhírlappal) együtt egész évre 24 korona félévre 12 * Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** egész évre 16 korona félévre 8 * **A POLITIKAI UJDONSÁGOK** (a Világhírlappal) egész évre 10 korona félévre 5 * Külföldi el- és postai költség megfizetés nélkül a csatlakozás.

A MAGYAR KERESZTÉNYSÉG ÜNNEPE.

FÉNYES, NAGY ÜNNEPELÉK hirdetik most a rendkívül fontos esemény kilencszázados évfordulóját, midőn az addig pogány magyarság fölvetta a keresztiséget s ezzel belépett az európai keresztény népek nagy családjába. Csapása, ostora, ellensége volt addig nemcsak szomszédainak, hanem a messze nyugatra s délre lakó minden népeknek, félelmes, gyűlölték az európai kereszténység testében, mely itt sokáig semmiképp meg nem maradhatott volna s előbb-utóbb áldozatul esik a környező népek boszúzó, túlnyomó hatalmának s nyom nélkül megsemmisül, eltűnik, mint sokkal hatalmasabb rokonai, a hunok és avarok eltűntek.

De népünk böles vezetői még jókor belátták a nemzetet fenyegető eme veszedelmet, mindenek felett pedig a dicső emlékű Szent István, a ki a keresztény vallás felséges eszméitől áthatott lelke teljes erejével hozzá fogott a nagy munkához, hogy népet is megnyerje ama szent hitnek, mely azt az eddigi gyűlölt ellenségből egyszerre testvérévé teszi Európa népének.

És ez a nagy király apostoli buzgókodásának sikerült is, annyira, hogy az ő felteptétől, tetteitől származhat a magyar nemzetnek erkölcsi újjászületését. Azóta a többi népek nem idegennek tekintették többé, hanem keresztény testvéreknek, melynek joga és helye van azon a földön, a melyet vitéz fegyvereivel elfoglalt. Ez időtől számít-hatjuk, hogy a magyar ős nemzeti erő, a hit nemesítő hatása alatt, gazdag forrásává kezdett lenni a legszebb erényeknek, melyek egy nemzetet nagygyá, maradandó életűvé, fejlődésre képesé tesznek.

A vad vitézség, fékezhetetlen szilaj kalandozási hajlam nemes bajnoki természetű tisztult, mely nem zsákmányért s vérontásért forgatja többé fegyvereit, hanem a hazáért, a vallásért, az emberi jogokért

és a valódi szabadságért. A lefolyt századok annyi véres küzdelmei közt számtalanszor megmutatták ezt őseink s oly hosszú időn át hatalmas védőbástyái lettek a kereszténységnek, hősileg ellentállván a mivelődést, közszabadságot fenyegető szörnyű rohamoknak, melyek Kelet felől az egész Nyugatot oly roppant erővel ostromolták, megsemmisüléssel fenyegették.

VAJK (SZENT ISTVÁN) MEGERESZTELÉSE. — Beszeri Gyula festménye.

És ha itt, a Kelet kapuján őrt nem áll a mi vitéz nemzetünk, századokon át mellét nem szegi a vad népek pusztító támadásainak: ki tudja, milyen volna ma Európa képe s nem dőlt volna-e meg, vagy nem vetődött volna-e vissza messzire az emberiség közkinése, a keresztény műveltség s nem félig vad, kegyetlen hordák száguldoznának-e ott, a hol most békés, munkás, a keresztény vallás áldásait élvező mivelte népek honolnak?

Ezért a magyarok kereszténységre térése kétségtelenül világtörténelmi fontosságú esemény is, melynek emléket oly méltón elevenítjük most fel, a nagy esemény kilencszázados fordulóján.

Ez alkalommal térjünk vissza gondolatban a kilencszáz év előtti időkre s emlékezzünk meg nemzetünk kereszténységre térésének főbb mozzanatairól.

Őseink vallásról aránylag keveset tudunk; csak annyi bizonyos, hogy legnagyobb részt az úgynevezett samanizmusnak, természetimádásnak hódoltak; de valószínű, hogy mohamedánok is voltak köztük, legalább a kabar törzsenben, mely a kozároktól elválva csatlakozott hozzájuk.

A kereszténység már előbb sem lehetett előttük teljesen ismeretlen; hiszen még az új hazába való településük előtt eleget kalandoztak már keresztény lakosságú országokban, mely alkalmakor keresztény rabszolgákat is vettek magukkal. A Fekete-tengerparti görögökkel pedig kereskedelmi összeköttetésben állottak s azok városaiban is megfordulva, legalább külsőleg volt módjuk a kereszténységgel megismerked-hetni.

S ez ismerkedés még csak nagyobb lett, midőn az új hazában megtelepedve, az itteni nagyobbára már keresztény népeket meghódították, majd Német, Olasz, Franciaországot s más tartományokat beszáguldozva, folyvást keresztény népekkel jöttek érintke-

zésbe, kik közül számtalan foglyot is telepítettek le szállásaik körül.

Majd később, Géza fejedelem alatt, magyar földre indult a sváb Wolfgang, jámbor tudós férfiú, hogy megpróbálja itt hirdetni az igét, de mint életirataiban olvasható: «hijába fáradt a hit magjának elvetésén s nem sikerült neki a régi tévedések gyomát kiirtani az evangéliumi kapával.» Sőt alig érhetett távol a határtól, midőn Pilgrim, a híres passauai püspök visszahívta őt, hogy a térítést majd a saját emberei által folytathassa.

Pilgrim küldött is a magyarokhoz térítőket s az elért eredményről VI. Benedek pápához, 974 táján írt levelében egybeként a következőket mondja: «A béke alkalmával szerződést kötve a magyarokkal, bizalommal foghatunk a tanítás munkájához. Az Isten megnyitotta szívöknek sokáig zárt ajtaját, hogy letéve kegyetlenségökről, az Úr szelid igájába hajtsák nyakukat. Csakhamar az előkelő magyarok közül 5000-en nyertek meg Krisztusnak. A keresztények pedig, kik a népesség nagyobb részét teszik s kik mint foglyok a világ minden részéről oda hurcoltattak, most már imaházakat építhetnek. Maguk a magyarok megengedik a papoknak keresztény alattvalóik közt a járást-keletést s annyira egyetértenek a pogányok és keresztények, hogy Ízsaiással szólva: «együtt legelnek a farkas és a bárány.»

Habár Pilgrim nyilván nagyon szép színben látta, vagy tüntette is fel a dolgot, érdekes jelentéséből annyi mégis kitűnik, hogy már Géza fejedelem idejében mutatkozott némi hajlandóság a magyarok közt az új hit iránt, hódított és rabként ide hordott alattvalóik nagy tömege pedig keresztény volt.

A 991-ik évben meghalt Pilgrim s ezután Adalbert prágai püspök próbálkozott a térítés nagy munkájával. Adalbert igen előkelő származású volt, rokonságban állott a német királyokkal is. Egykorú kútfők tanúbizonysága szerint sokat foglalkozott ugyan a magyarok megtérítésével, de kevés sikert ért el, bár 996 körül Sarolta fejedelemasszonnyal is levelezésbe bocsátkozott.

Utána az előkelő querfurti Bruno jött, de mint maga mondja: «1004—1007-ig hijában űlt Magyarországon».

Azután a ravennai Szent Romonald 15 tanítványa fáradozott a magyarok térítésében, de bizony szintén csekély sikerrel.

Maga Géza fejedelem, Taksony fia — nem tudjuk ki által és mikor — felvette ugyan a kereszténységet, de hogy csupán külsőleg, bizonyítja az, miszerint a régi pogány isteneknek is szeltére áldozott, papjának ezt mondván: «elég hatalmas és gazdag vagyok ahhoz, hogy ezt megtehessem.»

A kereszténység tehát nagyon lassan s inkább csak a külsőségekben kezdett a magyarság közt terjedni. S hogy az egész nemzet testét áthassa, teljesen magához csatolja: ahhoz egy rendkívüli tehetségű, hatalmas szellemű és apostoli buzgóságú férfiúnak kellett megszületnie.

És a gondviselés meg is ajándékozta ezen férfiúnak nemzetünket Szent István személyében, kiben két eszmény: az általános egyházi és a magyar nemzeti, szerencsésen egyesült.

Géza fejedelem 997 táján elhunyt, a vezérek és a nép fiát, az ifjú Istvánt ismerték el fejedelmüknek. És ő mindjárt, teljes lángoló buzgalommal igyekezett keresztény vallását egész nemzete közt elterjeszteni.

A mint azonban a pogány magyarok látták, hogy most már nagy veszedelem fenyegeti ősi vallásukat, szokásaikat, korábbi meglehetősen közönyösségükből felébredtek s a békétlenke-

SVENT ISTVÁN KARDJA.

dés mind nagyobb és nagyobb lett. Majd nyíltan fegyverre kelt a nagy nemből származott Kupa, Zerind fia, s hegyen-völgyön átzúgott a pogány magyarság kiáltása, hogy az ősi hitet meg kell menteni!

A pogányság nagy erővel támadott, dúlt, pusztított s már Veszprém várát fogta ostrom alá, midőn az István serege megérkezett. Szörnyű véres volt a harc, mely a pogányság vereségével végződött. Elest Kupa maga is s ezzel a pogányság legfőbb ereje megtört.

Ezután István törhetetlen erélyvel és böcs előrelátással fogott a kereszténység végleges megszilárdításához. Hívására mindenfelől jöttek az országba hitbuzgó papok, szerzetesek, egymásután épültek templomok, monostorok, alakultak a püspökségek, melyekből nem csak a hit világa áradt, terjedt mind jobban s messzebb-messzebb, hanem egyszerűen a műveltség is, mely hatalmas gyökereivel egymásután át meg át szötte s erősítette a nemzet testét.

Midőn a kereszténység végleges győzelemre jutott a hazában, Astrik, más néven Anastasius, a szent életű főpap elhozta Rómából a koronát is, melylyel Istvánt az 1000-ik év augusztus 15-ikén megkoronázták. S ezzel megszületett a magyar keresztény királyság.

Ez időtől fogva az ázsiai szilaj nemzet, sokáig réme Nyugat népeinek, mind jobban levetkőzte régi vadságát, keresztény hite erejével haladt tovább a mivelődés útjain s annyi századok véres viszontagságai közt is megmaradt magyarnak, kereszténynek, hogy a többi művelt népek sorában ép oly díszes, mint fontos helyet töltsön be.

SVENT ISTVÁN KORÁRA VONATKOZÓ EMLÉKEK.

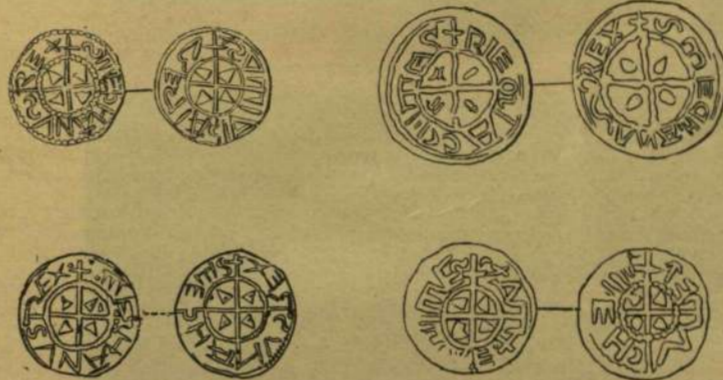
Szent István kardja hatodfél száz év óta van a Szent Vitusról nevezett prágai székesegyház birtokában. Legelőbb az 1368 augusztus 18-án fölvett leltár említi ezen szavakkal: «Gladius S. Stephanis Regis Hungariae cum manubrioburneo» (Szent István, Magyarország királyának kardja elefántesont markolattal) s ugyanezt ismétli az 1387-iki leltár is, ellenben a tizennégy évvel korábbi, 1354-iki leltár még nem tud a kadról, annak tehát 1354—1368 között — minden valószínűség szerint IV. Károly császár ajándéka képen kellett a székesegyház kincsei közé jutnia.

A csehek azt hiszik, hogy a kardot Nagy Lajos királyunk ajándékozta IV. Károlynak, de bármilyen bőkezűen osztogatta is Nagy Lajos fejedelmi barátainak, egyházaknak, mint pl. az aacheni székesegyháznak az ajándékokat, azt mégis aligha tette volna, hogy olyan becses és az egész nemzet szemében nagy jelentőségű ereklyétől megvált volna, mint a minő Szent István kardja.

Sokkal valószínűbb, hogy a kard az azok közé a kincsek és királyi jelvények közé tartozott, melyeket Anna hercegnő, Rosztiszláv macsói herceg özvegye, apja, IV. Béla király halála után 1270-ben magával vitt Csehországba, midőn vejéhez, II. Ottokár cseh királyhoz menekült öcsöce, V. István király elől, a kivel apjuk életében örökös ellenségeskedésben állott. A kincseket, úgy mint két arany koronát, királyi pálcát, királyi székét és kardot s különböző ékszerket, nyaklánczot s arany edényeket, melyeket egy azon időtájtban élt német krónikás szavai szerint «a magyar királyok Attilától fogva gyűjtöttek», V. István visszakövetelte Ottokártól, de siker nélkül. Anna azt állította, hogy azok őt illetik, az öreg király neki hagyta és ebben lehetett is valami. A két testvér közti viszonyról fogva Anna is, IV. Béla is bizonyos lehetett arról, hogy Béla elhunyt után Annának menekülnie kell szenvedélyes öcsöcsének haragja elől s a mint V. István trónra lép, első dolga az lesz, hogy Anna javait lefoglalja. Ezért kellett róla más módon gondoskodni s átadni neki a királyi ház kin-

LOVAS KIRÁLY A BAMBERGI SZÉKESEGYHÁZBAN ŐRZÖTT PALÁSTON.

SVENT ISTVÁN ÉRMEL.

SVENT ISTVÁN SZOBRA A BAMBERGI SZÉKESEGYHÁZBAN.

cséit, hogy ha menekül, ne szoruljon a veje kegyelmére.

IV. Károly császár Annának a dedunokája volt. Anna leánya Kunigunda és II. Ottokár cseh király házasságából ugyanis született II. Venczel cseh király, ennek a leánya, Erzsébet pedig, a kivel férje, Luxemburgi János a cseh trónt örökölte, IV. Károly császárnak volt az anyja.

Szent István kardját tehát IV. Károly nyilván az Anna által elvitt kincsekkel együtt örökölte, melyek közt V. István és II. Ottokár 1271-ki békeoklevele szerint csakugyan volt egy kard, ha nincs is világosan megmondva, hogy az a Szent István kardja volt. De ha elhallgatja is az oklevél, mégis nagyon becsesnek kellett lenni annak a kárnak, mely a magyar királyi ház klenodiúi közé tartozott. Szent István kardja pedig érdemes volt arra, hogy oda számítsák a kincsek sorába.

A fejedelemeink karddal való fölvezése, midőn átveszi az uralmat, ősi magyar szokás, mely közös a törökséggel. A Nagy Lajos király idejében készült «Bécsi Képes Krónika»-ban csaknem minden Árpád-házbeli király képenél fel van tüntetve az a jelenet, hogy trónra léptekor a fejére teszik a koronát, oldalára kötik, vagy kezébe adják a kardot, melylyel aztán az új király egész napjainkig fenmaradt szokás szerint a világ négy tája felé vág. Ma is azt szokták mondani, hogy a király ezt a vágást Szent István kardjával teszi meg, pedig a koronázási szertartásnál használt kard nem több négyszáz esztendősnél.

Az igazi Szent István-kardot csak az Árpád-házbeli királyok használhatták, közülök is az utolsók már más kadrá szorultak.

Arra semmi ok sincs, hogy kétségbe vonjuk azt a hatodfélszázados hagyományt, mely Szent Istvánnak tulajdonítja a prágai kardot. Idoma teljesen egyezik az azon korbeli kardokéval. A markolatfej elefántesont gombja átmenetül szolgál a Karoling-kori cikkelyezett lapos gomboktól a XI—XII. századbeli gombaidomú markolatgombokhoz, míg a gömbforma elefántesont markolatellenző egészen megfelel a 900 körüli Karoling-korinak, a mit csak a XI. század folyamán váltott fel a rövid, egyenes keresztvas. Az elefántesont összefonódott szalagos és a fel-

ismerhetetlenségig eltorzított groteszk állatalakos díszítménye, úgyszintén a markolatgomb kora román lombéki formája egyformán arra vall, hogy a kard nem lehet régebb a X. század második felénél s nem lehet későbbi a XI. század elejénél. Rövidsége is erre az időre mutat; nem hosszabb 77 centiméternél, ebből a penge csak 62 cm. Ez még a népvándorláskori kardoknak a rendes hosszúsága; csak a XI. századbeli lovagok kardja kezdett meghosszabbodni, de még a XII. században is ismeretlenek voltak azok az egy méternél hosszabb kardok, melyek aztán a XIII—XV. században divatoztak.

A kétélű, egyenes és széles *spathák*, minő a prágai kard, csak a nyugati lovagokkal terjedtek el nálunk. Az ősi magyar kard gyengén görbülő, egy élű, keskeny szablya volt; ilyennek kellett lenni annak a régi vezéri kardnak is, melylyel őseink az új fejedelmet a közép-ázsiai turánok szokása szerint felöltözték. A Salamon király által elajándékozott «Attila kardja» lehetett ez a régi szertartásos kard s talán még ma is megvan a régi német császári-klenodiúi közt, a melyek közt van egy, a mi honfoglaláskori kardjainkkal mindenben egyező díszes szablya, a melynek eredetéről megfeledeztek s később valaki ráfogta, hogy bizonyosan Nagy Károly kapta Harun al-Rasid khalifától. Akár ez, akár másik volt az ősi magyar vezéri kard, Szent István, ki német módra rendezte be udvarát, germán *spathával* helyettesítette a szablyát s ez a *spatha* lehet a prágai kard.

A bambergi székes-egyházba a XIII. században II. Endre király sógora, Meráni Egbert révén, a ki bambergi püspök volt, több magyar vonatkozású tárgy került. Ilyen a szentek sorában Szent István szobra, mely a középkori német szobrászat legkiválóbb alkotásai közé tartozik. Magyar vonatkozású az a XI—XII. századbeli dús aranyhímzésű s a régi leltárakban «*pallium cum historia equitantium*» (palást lovasok történetével) néven emlegetett csuala is, melyet minden valószínűség szerint azok a görög apácák készítettek, a kiknek Veszprémvölgyi záróját Szent István alapította, s a mely zárda Kálmán királynak az eredeti alapító levelét megerősítő oklevele szerint még a XII. század elején is fennállott s rendeltetése nyilván

az volt, hogy a magyar királyi udvar számára szükséges finomabb varrást és hímzést elvégezze.

A palást sötét szederjes biborszövet, úgy nevezett cyprusi arany hímzéssel gazdagon díszítve. Az eredeti biborszövetből kevés maradt fenn, már a XV. század második felében kivágták az egyes hímzéseket és sötétkék damaszt-zövetre vitték át.

A hímzés minden biznanci jellege mellett is sok tekintetben kiválik a rendes biznanci hímzések sorából. Különösen föltűnő az az ismétlődő, 43 cm. átmérőjű nagy körökbe foglalt lovon ülő királyi alak, a ki jobbában lilimos kormánypálcát, baljában sólymot tart, míg lovának lábai alatt három földre bukott harcos küzd, az egyik lobogós kopját tartva a kezében. Ez az alak nem biznanci. A lilimos korona és királyi pálcza inkább a nyugati királyokra, mint a görög császárokra vall, míg az ékkövekkel, boglárokkal, csörgőkkel, sallangokkal gazdagon díszített löszerszám, csótár, süngyelő és farmatring keleties jellegű. A kép egészében véve, élénken emlékeztet azon Szasszandakori ezüst talak domborműves jeleneteire, melyek vadászó királyt ábrázolnak, habár a részletekben nagy is az eltérés.

A bambergi palást vadászó király nem lehet más, mint egy XI—XII. századbeli magyar király. Erre vall viselete is, mely térden alul erő bő tunikából s a bal vállon összetűzött hosszú palástból áll. A tunika a széles övbe van feltűzve; elől a mell közepén övig erő széles parszománttal van díszítve, a hogy II. Géza király pecsétjén is látjuk. Hogy csakugyan Árpád házbeli király, mutatja a ló előtt álló oroszlán, melynek aránytalan kicsisége csakis symbolikus voltával magyarázható. Az oroszlán tudvalevőleg az Árpádoknak volt a czimere s előfordul a nagy kör szegélyén végig futó indák hajlataiban is váltakozva a pávával, melynek szintén nagy szerepe volt Árpád-kori emlékeinkben s egy más előállításban is megvan a palást hímzésén; párosával a kétfelé ágazó istenfű, körbe foglalva. A nagy körök közeit lombozatos szívből végződő négy ágú kereszt tölti ki, a kereszt ágai közt ismétlődik a hármast levelű indás körbe foglalt páva.

A bambergi palást minden esetre egyik legbecesebb Árpád-kori emlék s ha valami három-

négy emberöltővel későbbi is Szent István koránál, mégis az ő egyik alkotásával, a veszprémi-völgyi görög apáca zárdaival hozható összekötésbe.

Nagy Géza.

Nemzetünk kereszténységre térésének egyes kimagaslóbb mozzanatait újabbkori művészeink is, teljes lelkesedéssel igyekeztek megeleveníteni, a minék több művészi becsű alkotás köszöni lételet. Ezek közül bemutatjuk az alkalommal *Benczúr Gyula «Vajk (Szent István) megkeresztelése»* című nagy festményét, melynek eredetije Nemzeti Muzéumunk becses kincse.

Vajk ott térdel Adalbert érsek hatalmas alakja előtt, ki épen leöntéssel most végezi a keresztelést. A püspök mellett, mint keresztapa III. Ottó császár áll, óriási egyenes pallosára támaszkodva, melléte II. Henrik bajor herceg; a keresztelő püspök alakjától balra néhány magyar vitéz alakja látható, elől pedig az apród térdel, ura kardját és paizsát tartva.

Astrik püspöknek, ki oly buzgó segítője volt első királyunknak térítési nagy munkájában s

mint ezt az előkerült példányokon rendszerint látható lyukak bizonyítják.

A nagy király, hogy nemzetét ezzel is közelebb vigye a nyugati műveltséghez, gondoskodott róla, hogy a pénz használata nálunk is elterjedjen. azért pénzverő mestereket hozatott Bajorországból. Az így készült érme, mint másutt is akkor tájban, gyarló kiállításúak, eseten kinézésük voltak s a kor szellemének megfelelőleg a latin kereszténység jelvényével jelentek meg. Előlapjukon a király nevét és címét viselték, a hátlap pedig — általános európai gyakorlat szerint, — a verőhely nevének volt szánva. Ezért olvashatjuk a hátlapon e két latin szót: «Regia Civitas» a mi voltaképp Regensburg város olaszos latin neve, a hozzánk vetődött pénzverők pedig azt gondolva, hogy ez «királyi székhely»-et jelent, a magyar pénzekre is szelvére alkalmazták, mivel a magyar király székhelye akkor nyilván pénzverő hely is volt.

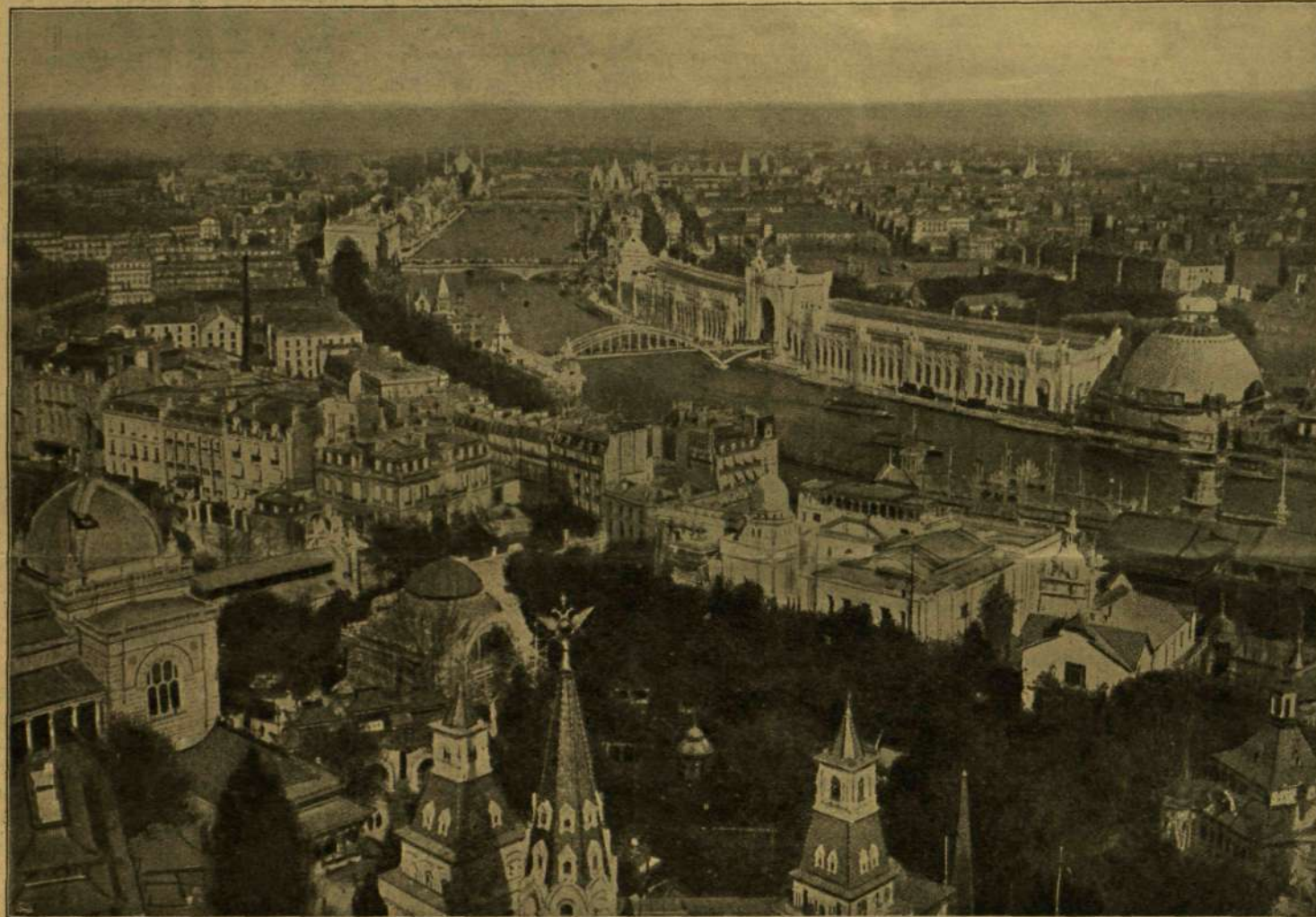
A fennmaradt pénzemenek következő díszíté-

A PÁRISI KIÁLLÍTÁSRÓL.

Páris, 1900. augusztus 1.

A francia nemzet világra szóló zsenijének megtestesülése a párisi világkiállítás, melynek sikeréhez hozzájárult az öt földrésznek majdnem valamennyi nemzete. Általában az egész kiállítást a nagy gondolatok, merész ellentétek és a rengeteg arányok jellemzik. A fővárosi élethez szokott ember is szinte beleszédül azokba a látványosságokba, melyek itt lépten-nyomon megkapják és elragadják a nézőt.

A francziák csodálatos találékonysággal helyezték bele a kiállítást az élő város kellős közepébe. A Szajna, melynek csak az a baja, hogy negyedrésznyi, mint a mi Dunánk, hatalmas összekötő kapocs és mellékét pompás keretű alkották át. A kiállítás körülbelül úgy fekszik, mintha Budapesten a Ferencz József-teret, a két korzót és az új Kossuth Lajos-utczát foglalná le a kiállítás épületei számára. Csak az arányok mások, mint a mi fővárosunkban. De hiszen Páris építési terveit Napoleon híres építész,

A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS. — A KIÁLLÍTÁS A TROCADÉROTÓL NÉZVE.

a ki Rómából a koronát is hozta, — szobrot állított a hálás kegyelet. Még pedig Pannonhalmán, a Szent Benedek-rend ez ősi monostorában, melynek épen Astrik volt első apája. A Jankovics Gyula szoborműve a nagy emlékeztető főpapot a Rómából hozott koronával tünteti fel; a teljes egyházi díszben álló Astrik két kezében vánkoson tartja a koronát, míg balkézével egyszersmind a kettős apostoli keresztet is fogja, égre emelt tekintetével pedig áldást látszik könyörögni.

SZENT ISTVÁN ÉRMEI.

A magyar pénzverés is Szent István királyi kezűddik. Azelőtt, mint sok régi nép s vogul rokonaink részben még ma is, — cseréléssel segítettek magukon az adás-vételnél. A honfoglalás idejében és a fejedelmek korában is forogtak ugyan már őseink közt különböző pénzemek, nevezetesen ázsiai dirhemek s Berengár-féle és pápai dénárak, de ezeket leginkább ékítményül használták, hajkba fonva, vagy ruhákra, szerszámaikra varrva, a

seket és feliratokat látunk: az előlapon kettős szemcsés körben kereszt, sarkában egy-egy ékkel; a körirat ez: «Stephanus rex». A pénz hátsó lapján kettős kereszt látszik és az említett «Regia Civitas».

Van aztán még három más változat, a melyek nem sokban különböznek a leirt éremtől; főkülönbség, hogy kettőn a király nevének felirata viszsza.

Voltak aztán valószínűleg németországi utánzatok is, zavart, olvashatatlan köriratokkal.

Kétségtelen, hogy ez a pénzkészlet, a szükséglethez képest nagyon kevés lehetett s a cserekereskedés is még sokáig maradt az adás-vetés főeszköze, de mégis nagyon sokat jelentenek ezek az első, kezdetleges pénzek: egy új állam megszülését. S vezük megindult hazánkban a pénzverés immár 900 éves, soha meg nem szakadt folyamata, a mihez fogható példát csak a nyugati nagy nemzetek érmészete mutat fel.

A mai számunkban közölt Szent István-kori érme képeit Réthy Lászlónak «Corpus Nummorum Hungariae, — Magyar egyetemes éremtár» című művéből vettük át.

Hausmann állapította meg, s a francziáknak van érzékük hozzá, hogy roppant utcákat és tereket létesítsenek, s épen ez teszi oly imponzánsá Páris és mostani kiállítását. Mily megkapó az a hatalmas utvonat, mely az új Sándor-hídon át a Szent Lajos kápolnájából, I. Napoleon sírjától az Elysée-palotáig, az elnök lakásáig vezet! Rengeteg palotát sorakoznak ezen a diadal-úton s mindegyiken ott diszeleg az új évszázad nagy jelszava, a «Pax».

S ezek a paloták mind fényes otthonai a művészetnek, a miben a francia ma is első a világon. A Grand Palais a jelenkor legnagyobb művészeti múzeuma, a hol feltalálhatók a század második felének legkitűnőbb műalkotásai. E műgyűjtemény teljességében részt vett a világnak minden művelt nemzete. Itt van a Petit Palais, a retrospektív művészeti kiállítás otthona, a melyben milliókat érő gobelinek vannak fölhalmozva. Szobormű, faragvány, dombormű, kép, metszet, rajz, szőnyeg csodálatos gazdagságban van képviselve a művészeti palotákban és méltóan egészítik ki ezeket a többi palotában elhelyezett iparművészeti tárgyak.

Ez a hatalmas avenue igazi diadalút, a francia lángész, teremtő erő és izlés diadalútja. Páris-

lan fényt vet rája a Hôtel des Invalides aranyozott kupolája.

A másik hatalmas utvonat a Champs de Mars húzódik végig a régi Trocadérótól a Chateau d'eau-ig, a kiállításnak legfényesebb látványosságáig. Középen emelkedik a «Tour de 300 méter», a mint most hivatalosan nevezik az Eiffel tornyát. Szegény Eiffel nevét kitorlítotték a hivatalos lisztáról, de alkotására ma is büszke minden francia. Nincs is elragadóbb látvány ennél a könnyed, művészi alkotásnál, mely büszkén mered az égnek s mint a mesebeli arany-torony, tündököl akár a nap fényében, akár a villamos lámpák világában.

A két nagy utvonat köti össze mesterileg a Szajna, vagy jobban mondva a folyam partján elhúzódó «Nemzetek utcája», a melyre Európa minden állama odaépítette a saját nemzeti pavilonját. Itt van a miénk is: a magyar palota,

örködni, nehogy a nagy sokaságban baj történjen.

A pavillon alatt levő magyar csárda, a hol reggeltől estig egy híres szegedi cigánybanda játszik, mindig zsúfolva van. Még a khinaiak és japánok is előszeretettel keresik föl. A francziák maguk elismerik, hogy a magyar paprikának, a tüzes magyar bornak és a szilaj magyar csárdásnak nincsen párja.

Az interparlamentáris konferencia, a sajtó és az orvosi kongresszus pedig úgyszólván itt tartja fióküléseit. Van valami érdekes és megkapó abban, hogy a Szajna partján, az exotikus világ közepette ennyire kedvelnek bennünket.

De becsületet szereztek a magyar névnek művészeink, iparosaink és mindazok, a kik e kiállítást előkészítették. A magyar kormánybiztosság büszkén mutat rá az elért eredményre. Lukács Béla kormánybiztos és munkatársai nem

— Döme, az Istenre és gyermekeinkre kérlek, hadd el az ördöggel való czimborálást. A ki vele tart, az elveszett ezen és a más világon. Itt van a kártyás Jován, nézd mire jutott! Milyen gazda volt és most olyan mélyre süllyedt, hogy más földjén gubacsot szed s faluról-falura jár bőrtöt venni. Hát te, az Istenért, nem gondolsz arra, hogy én öreg napjaimra másból kolduljak kenyérlajhat és hogy ezek a mi szegény gyermekeink másnak cseledei legyenek? ... És aztán ismét zokogni kezdett.

Apám megharagudott.

— Ugyan mit pityeregsz egy gebéért? nem az szerzett engem, hanem én őt! Ha akarom, veszek holnap tizet!

Anyám még keservesebben sirt:

— Tudom, tudom Döme, de ellenségeink mindenünket el fogják venni. Hagyj fel lelkem, ezekre a gyenge kisdedeinkre kérlek, hagyj fel

A PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS. — A TROCADÉRO ÉS KÖRNYÉKE.

mely felfogásban, kivitelben, berendezésben messze felülmúlja szomszédait. Az ezeréves Magyarországot tünteti fel történelmi fejlődésében, a belseje pedig a magyar nemzet egész művelődéstörténetét bemutatja.

A nemzetek versenyében még általában soha nem vett részt Magyarország oly erővel, oly önállóan és tegyük hozzá: oly fényes sikerrel, mint most. A magyar nemzeti lobogó büszkén leng a Szajna mentén s nemcsak itt, hanem még tizenhatszáz helyen és osztályban hirdeti fenn, hogy a magyar faj művelődési hivatást teljesít és megállja helyét a nyugati nemzetek közt is minden téren. Ez a kiállítás többet használt a magyar nemzet megismerésének, mint harmincz év óta bármilyen más. A «Hongrie» felirás most nem üres fogalom, hanem valóóság érték, a mit a francziák megbecsülnék és az összes idegen nemzetek méltányolnak. A magyar név ma ismert és kellemesen hangzó ebben az óriási világvárosban. Dívatban van minden, a mi magyar. A mi pavilonunkat, a hol a huszárterem van és a magyar ötvösművészet annyira kincse, folyton tömérdek közönség látogatja. Mig a szomszédos pavilonok tátonganak az ürességtől, a mi palotánkban éberem kell

hiában dolgoztak hosszú időközön át fáradhatatlanul, önfeláldozó munkássággal; nemcsak maguknak vívtak ki elismerést, hanem főképp a nemzeti ügyünknek, a melyhez országos érdekek fűződnek.

A magyarság teljes elismerést nyert. A vizsgálatot sikerrel állottuk ki a nagyvilág ítélőszéke előtt az új század küszöbén.

Dr. Kovács Dénes.

A KÁRTYÁS.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irta Lazarevics. — Szerbül fordította Margalits Ele.

Egyszer későn jött haza apám, de nem egymaga. Anyám csodálkozott. Valakivel elhaladt a szobaajtó mellett, halkán suttogtak. Az udvarba mentek. Kevés vártatva lódobogást és nyerítést hallottunk. Nem értettem, hogy mi ez?

Midőn utóbb belépett a szobába, anyám fojtott hangon kérdezte:

— Elvezették a feketénket?

— El, — mond apám.

Anyám keserves sírásra fakadt:

azzal az átkozott kártyával! Te tudod, hogy görnyedve és véres verejtékekkel szereztük ezt a bázat fejünk felett és talán azt akarod, hogy valami kapzsi emberek kiűzenek ebből a szerzeményünkéből? ...

— Hát ki űz ki téged innét?

— Most még nem űz ki senki belőle, de ki fognak űzni belőle, ha tovább is így folytatod. A kártyázás Istenből megátkozott mesterség!

— No de hát én már százszor is megmondottam neked, hogy nekem ne papolj és ne pityeregj utalnan. Hiszen nem estem fejtem lágyára, hogy asszony gondnokra szorultam volna.

Igy múlt az idő s apám csak a régi maradt. Gyakran tölt erszényekkel hozta a pénzt. Nyert. De máskor veszett is. Többször hazajött gyűrű, óra, arany fegyverű nélkül, máskor meg két-három órát és gyűrűket hozott haza. Majd meg csizmát, prémes mentét, lónyergőt, ezüst kanakalakat, hordócska cukorkát és a jó ég tudja mi mindenfélét. Egy este hazahozta fekete lovunkat is, ugyanazt, mely előbb a miénk volt.

Másnap új szerzámot vett neki: a cifra szíjak térdén alul lógtak, a rojtok állkapozóját verdesték. Befogta, a boltajtóhoz székelt, hogy

senki be ne jöhessen, azután a városba hajtott rrrr! úgy hogy az emberek szétfutottak az utcán, hogy a ló lába alá ne kerüljenek.

Mi már megnyugodtunk sorsunkban, csak még anyánk sirt és búsongott. Hogyne búsulna szegény! Az üzlet el volt hanyagolva, egyik segédet a másik után elbocsátotta apám. Minden úgy ment, a hogy egy elátkozott szerencsétlen házban és mégis volt pénz, mint a pelyva.

Végre aztán azok az ő jó pajtásai a mi házukba is kezdtek eljárni. Bezárkóztak az első szobába, több gyertyát gyújtottak, az arany csegett, füstöltek, a kártya csúszott és a mi segédünk, Sztoján folyton feketekávé fűzött (másnap néhány aranyat mutogatott, melyet borralalólul kapott). Anyánk velünk a hátulsó szobában üldögélt; szemei vörösek, arca halvány, kezei lesóványodtak és időnként felfohászodott: «Istenem, istenem ne hagyj el, légy velünk!»

Apánk lassanként egészen elidegenedett a háztól. Egyre hallgatott. Anyáknak soha sem nézett a szeme közé. Minket, gyermekeit, sem szeretett. Kerülte házuk táját is. De pénzt adott mindenkinek, a mennyit csak akartunk. Ha papírost kértem tőle, egész garadával adott. Ásztalunkra megvette, a mi legszebb, legjobb csak volt a városban. Ruhám is a legszebb volt az egész iskolában. De mégis nagyon fájt a szívem, ha anyáma és nénémre néztem: egészen megöregedtek, sápadtak, bánatosak, komolyak voltak. Sehova a világon nem mentek és nagy ritkaság volt, ha valakinek házi ünnepére ellátogattak. Hozzánk is asszonyok alig jöttek látogatáshoz, csak férfiak és azok is majdnem kivétel nélkül olyanok, kiket anyám naplopóknak és kártyás rablóknak nevezett. A bolt úgy szólna teljesen el volt hagyatva. «Talán azért járnak bele — mondta apám — hogy ott minden jött-menetnek húsz fillérért kék festéket mérjek? Ott a zsidó, menjenek ahhoz!» Anyámnak nem volt már szabad egyetlenegy szót sem szólni. Apánk egyszer így fordult rá:

— Hallod-e, te asszony, a mit most szerbül mondok neked: ha te nekem még egyetlen egyszer egy szót mersz erről a dolgról szólni, elköltözöm, itt hagylak a faképnél és más ott-hon keresek magamnak, te pedig azután papelj itt, a kinek tetszik! Jegyezd meg ezt jól magadnak!

Szegényke azóta hallgat, mintha leforrázták volna. Szíve összeszorult, napról-napra szemlátomást fogott és egyre imádkozott: Édes jó istenem, ne hagyj el engemet!

Előre látható volt, mi lesz mindennek a vége. Apám kártyás pajtásai egy este mind összegyűltek nálunk. Velük jött még valami Zelenbács Péter is, egy sertésbarát, kiről azt mondogatták, hogy «Pesttel is dolgozik.» Bajza kipördült, haja oldalt elválasztott, fűrte arcába lógta. Arca duzzadt, teste kövér, fején pörge kalap, mellén vastag aranylánc, szakasztott olyan, minőt egyszer apám hazahozott.

Mondom, eljöttek. Sztoján azonnal a tűzhely mellé ugrik kávépörkölni.

Négy gyertyát gyújtottak; úgy pipáztak, szivaroztak, mint valami kémény. Kávétak s az arany csengését lehetett hallani.

Ez szörnyű éjszaka volt!

Mi gyermekek anyákkal meghúztuk magunkat a hátulsó szobában. Apám néhányszor szobánkba jött. Egészen izzadt volt. Mellénye nyitva, inge kigombolva, látszott, hogy szörnyen izzogatott.

— Adj még! — szolt anyámnak.

Ennek szíve összeszorult. De azért hallgatva kinyitja a szekrényt és marokkal szórja a pénzt markába, ő meg keskenyöjébe köti.

Apám oldalást néz, nyugtalanul toppant lábával, a hogy én szoktam, mikor pajtásaim reám várnak kint a mezőn és én türelmetlenül állok és várok, míg anyám nekem kenyeret szeg. Fogja a pénzt, fejét elfordítja és menet közben mormogja: «Még csak ezt, azután többet nem!» Aztán jóformán futva távozik szobánkba.

Azonban még többször volt «még csak ezt, még csak ezt», mert ha nem csalódom, úgy éjjel után három órákor ötödször is betoppant szobánkba.

— Adj még! — szolt anyámnak és arca olyan volt, mint a fal.

Anyám a szekrény felé indult, lábai csuklottak, egészen meggörnyedt. Azután a takaró alul láttam, hogy apám, az a magas ember, megtáncorodott és megkapaszkodott a kemencében.

— Gyorsabban! — szolt anyámnak. Lábai-val toppantott és útjával letérorolte izzadságát.

Anyám odanyújtotta neki a pénzt. — Add ide mind! — szolt apám.

— Itt van az utolsó tíz arany! — szolt anyám. De ez már nem volt emberi hang, nem suttogás, hanem olyasmi, mint a halálhörgés.

Ő összemarkolta a pénzt és majdnem futólépésben szaladt ki a szobából.

Anyám összeesett a szekrény előtt és elájult. Némén felsikoltott. Én kirogtam ágyamból. A kis Gyökica is kirogtat. Leültünk melleje a földre, kezeit csókoltgattuk: «anyánk, édes jó anyánk!»

Jaj tette kezét és valamit susogott. Azután felugrott, gyertyát gyújtott és meggyújtotta a mécses Szent György képe előtt.

— Gyertek gyermekeim! imádkozunk a jó Istenhez, hogy szabadítson meg a veszedelem-től, — mondá anyánk. Hangja csegett, mint valami harang, szemei fénylettek, mint az esthajnali csillag az égen.

Odafutottunk melleje a szent kép elé és mind letérdelünk, a kis Gyökica anyánk elé térdelt, feleje fordult arccal, szegényke, keresztet vetett és hangosan elmondotta a Miatyánk első felét, melyet már megtanult. Anyánk szemeiből patakzottak a könnyek; szemei a szent-hez és az égre emelte. Azután arczán valami boldogság, valami fényt áradt szét és nekem úgy tűnt fel, mintha a szent a képkeretben rejája mosolygott volna. Szemeim elhomályosodtak és én arczra buktam ruhájának szegélye mellé balkarjára, melylyel estemben felfogott, ajkamon százszerű elhangzott az imádság: «Jó Istenem, tekints szegény anyámra! Jó Istenem, könyörülj apámon!» Aztán nem tudom miért, azt is rebegtem: «Istenem, süjtsd agyon azt a gonosz Zelenbácsot!»

Sokáig imádkoztunk így. Végre anyám fölkelt, fölkapaszkodott a székre és megcsókolta Szent Györgyöt. Némén is ugyanígy cselekedett és azután édes anyám engemet is, Gyökiczát is magasa emelt és mi is megcsókoltuk a szent képet. Ezután anyám a kép mögül elővettem egy száraz bazsalyikom csokrot, belemártotta a szentelt vízbe s behintette a szobát vele. Azután nesztelenül az első szoba ajtajához ment és azt is meghintette szentelt vízzel.

Ebben a pillanatban bent a szobában nagy zsivaj keletkezett. A lármából semmit sem lehetett érteni, csak azt, mikor Zelenbács harsogva elkialtotta magát:

— Ugyan ki kényszerít engem arra, hogy tovább játszam! Azt szeretném én látni!

Azután ismét zűrzavaros zsivaj és csivakodás keletkezett. Hallottuk, a mint az ajtót kinyitották, beespták, hallottunk morgást és távozó lépteket.

De apánk nem jött be szobánkba. Hiába vár-tuk. Már a nap is felkelt, én és Gyökica el is aludtunk, de ő mégsem jött.

*

Mikor felébredtem, a nap magasan állott már az égen. Szörnyű fáradtnak és éhesnek éreztem magamat, de nem voltam képes szemeimet újra behunyni. Felkeltem.

Minden oly ünnepélyesen, oly búsan nézett ki. Künn csend van, a nyitott ablakon át úde levegő özőnlött be a szobába, a szent kép előtt a lámpában még pislogott a lángocska. Anyám és néném halványok, mint a fal, szemök könyben úszik, arczuk sárga, mint a viasz, kezüket tördelik, lábujjhegyen járnak, egy szót sem beszélnek, csak valami ájtatos szókat suttognak. Nekünk nem hoznak reggelit, nem kérdezik, éhesek vagyunk-e, anyám engem nem is küld iskolába!

— Mit jelent ez? — kérdeztem önmagamtól. Halott van-e a házban, vagy talán az én megboldogult nagybátyám tért vissza és most őt újra el kell temetni?

A mint eszembe jutott, mi történt az elmúlt éjjelen, félelem fogott el és gépiesen egyre azt suttogtam: «Jó Istenem, meg ne felejtkezzél arról, a miért könyörögtem apámra vonatkozó-

lag», majd meg azt: «Istenem, nagyon kérlek, süjtsd agyon azt a gonosz Zelenbácsot!»

Nem gondoltam semmire, felöltözöktem és kimentem a szobából. Akaratlanul is a nagy szoba ajtajához mentem, de onnét azonnal visszahúzódtam, mert éreztem, hogy anyám kezemet megfogta és elhúzott onnét.

Megfordultam, de ő egy szót sem szolt, csak szájára tette újját, hogy hallgassak, azután a kapuhoz vezetett és eleresztett. Anyám visszatért a hátulsó szobába én pedig megálltam a kapuban. Utána néztem — és nem tudtam mire véljem mindezt?

Azután újjhegyem újra odalopóztam a nagy szoba ajtajához és a kulcslyukon bepillantottam.

Az asztal a szoba közepén. Körülötte szétlódított székek állanak, kettő-három fel is fordult. A padlón százával hever a kártya, szétaposított és szét nem taposott szivarok, egy törött kávésésze; egy földön heverő kártya alól arany pénz csillog ki. Az asztalterítől félig le van húzva, rajta széthányt kártyák, feldöntött findzsák, sok szivar-csutka, dohány-hulladék, hamu. Nehány üres tányér áll az asztalon, egyben pipából kivert dohány. Úgy néz ki, hogy gyertyatartó, csak egyben lobog fel a vastag papiros, a mely a gyertya körül volt tekerve, fekete füstje nyugodtan emelkedik a szoba mennyezete felé.

Az asztal mellett egy széken, háttal fordulva az ajtnak ült anyám. Mindkét könyökével meg támaszkodott az asztalra, homloka kezen nyugodott, meg sem mozdult.

Sokáig néztem, de ő alig hogy megmozdult, csak lélekzések emelkedtek melle. Különös és zavart gondolatok fogtak el. Például elgondoltam azt, magam sem tudom miért, hogy anyám meghalt, és csodálkoztam, hogy holt léte mégis lélezik. Azután úgy látszott nekem, hogy hatalmas karja vastag papirosból van s hogy többet nem üthet vele. És több ilyenféle gondolat támadt bennem.

Isten tudja, meddig kandikáltam volna így befelé a nagy szobába, ha anyám keze újból meg nem érint. Egy szót sem szolt, csak szende szemével a kapu felé intett.

És, nem tudom miért, egyszerre levettem előttem a sapkát, megcsókoltam kezét és kimentem. Ez szombati napon volt.

Midőn az utcára léptem, a nép mint rendszeren járt-kelt azon, mindenki dolga után ment. Tengerek falusi népség mindenfelét hozott-hajtott a piacra. A kereskedők bepillantottak a zsákokba és tapogatták a bárányokat, hogy milyen húsban vannak. Novák pandur kiáltozott, rendezkedett: merre hajtsanak a kocsik a tolongásban. Szretlen irnok a dobossal a várost járta és felolvasta dobszó mellett a parancsot, hogy a dísznokat nem szabad az utcára kiereszteni. Trifko a sült bárányt levette a nyársról s kiáltozta: Ide, ide, megsült már! A részeg Jozo a pocsóban táncolt.

— Hallod-e te gyerek, miért van a ti boltok zárva? — kérde tőlem Ignác, a szűcsmester, ki épen ekkor ment el mellett.

— Hát csak azért! — mondom én.

— Talán csak nem beteg apád?

— Nem beteg, — mondom én.

— Talán elment valahova?

— Falura ment, — mondom és befutottam az udvarba.

Ekkor itt termett két úgynevezett «porkoláb», azaz két iskolatársam, kiket a tanító úr küldött utánam, hogy nézzék meg, miért nem mentem iskolába.

Csak most jutott eszembe, hogy hát iskolába is kellett volna mennem. Elővettem könyveimet és egy darab kenyert s anyámra és a két «porkolábra» néztem.

— Fiam, mondjátok meg a tanító úrnak, hogy Misi nem mehetett előbb iskolába: dolga volt.

Óh drága keze az én jó anyámnak, bárcsak össze-vissza csókoltathatnám, mikor alszik és engem nem lát! . . .

(Vége következik.)

MATER DOLOROSA.

Ha nincs derűje életednek,
A hű szívet azért ne fedd meg,
Mely érted él s dobot;
Önvád emészt, hogy nem lehettünk,
A mint reméltem, boldogok . . .

VIRÁGSZEDÉS GRASSE VIRÁGMEZŐIN.

Ha sápadt homlokodra nézek,
Leolvassom nagy szenvedésem
S szeméből a borút
S felajdulkok, hogy mért is tettem
Fejre mártó-koszort . . .

Az út, melyet társam a lábom
Sivár, kietlen éjszakában,
A gyásznap utja az,
Hol mindent, a mi él szívedben
A tél fúvába behavaz . . .

Korán elhervadt ifjúságod
Ragyogó álmát tűnni látod
S mindent, mi údv, mi kéj
S utána halkán, észrevétlen
Rád zúdul feneketlen éj . . .

Bocsáss meg érte! . . . és ne fűzz el,
Ha a kihavadt, régi tüzell
Szeretned többé nem lehet:
Szerelmed elkésett sugára
Ragyogja be a lelkeket . . .

Apor László.

VIRÁGILLAT A GYÁRIPARBAN.

Szeretjük a virágot kedves formájáért, változatos szín pompáért, édes illatáért.

A zindisz, a balsamos illat már a legrégebbi időben megragadta az ember figyelmét; a virágok szín- és illatanyagát iparkodott előállítani, kivonni.

Csak annak a virágnak választható le illatanyaga, a melyben aránylag sok az illatot adó illanó-olaj. A kevés illanó-olajat tartalmazó — bár erős illatú — virág illanó-olaj előállítására alkalmatlan.

Különösen hét virág van, a melyből az illatanyag nehézség nélkül kivonható: az ibolya, a rózska, a jázmin, a tubarózsa, az akác, a jonquilla és a narancsvirág. A többi virág illatanyaga vagy más éterikus olajoknak a keveréke.

A virágok egy része csak frissen szedve használható az illanó-olaj leválasztására. Ezek illatanyaga kevésbé tartós lévén, a virágokat nem verőnapfényen, hanem napfeljött előtt szedik le s még az nap fel dolgozzák. De vannak olyan virágok is, melyek megszártva is alkalmasak az illanó-olaj kivonására. Az ilyen virágot nem kell a helyszínén fel dolgozni; ez elküldhető olajgyártó telepre, akár milyen távol legyen is az a virágot termő helytől.

Az illanó-olaj mennyisége egyazon virágban sem mindig egyenlő; változik az az idővel, az éghajlattal. Legtöbb van benne abban az időben, midőn a fészó bimbóból kibontakozik az illatos virág. A mi pedig az éghajlat befolyását illeti, abban a virágban, a mely a déli vidéken diszlik, több illanó-olajat találhat és minőségre is jobbat, mint abban, a melyet a mérsékelt égöv nyhe napsgara készít a kinyílásra.

Innen van az, hogy az alkalmas helyen termelt virág illanó-olaját jobban keresik és jobban fizetik, mint azt, melyet kevésbé alkalmas

helyen termelt virágból készítettek. A ghazepuri (India) és kasmiri rózsaoaj, az Anglia egy vidékén (Surrey) készített levendula-olaj, a Nizza környékén érlelt narancsvirágolaj a piacon a legkeresettebbek.

Európában Dél-Franciaországban, Nizza, Cannes és Grasse vidékén természetesen illatos szerek készítésére legelőbb virágot; és pedig maguk a gyárosok termelik, vagy a környék parasztjai, a kik azután beszállítják a gyáraknak virágkészletüket.

Hihetetlen az a virágmennyiség, mely a délfanciaországi illatossággyárakban fel dolgozó as alá kerül. Cannesben egyetlen gyárban 70,000 kiló narancsvirágot, 6,000 kiló akác-virágot, 70,000 kiló rózsalevelet, 16,000 kiló jázmin-virágot, 10,000 kiló ibolyát, 4000 kiló tubarózsát, stb. dolgoznak fel éventek. Nizzában és Cannesben az ibolyaföldet 25,000 kiló ibolyavirág az évi termék.

Hogy mennyi termőföldet foglal le ennek a sok virágnak a termesztése, elképzelhetjük, ha tudjuk, hogy 1000 kiló virág 30,000 jázmin-növényen, 5000 rózsán, 100 narancsfán és 70,000 tubarózsán terem. Legtöbb földet az ibolya kíván. 1000 kiló friss ibolya-virág termesztésére 5000 négyszögletes föld szükséges.

Ha érdekes egy ilyen virágtermő föld megtekintése, egy dél-balkáni rózsatelep épen látványosság-számba megy. Május hónapban vörös tenger az, rózsák óceánja, színfodraival és hullámaival. A rózsateleken a temérdek virágtól alig látni a levelet; piros virágok tengere hullámzik a nehezen mozduló nyári levegőben, változtatva a színt százfélé árnyalat szerint, akár csak a tenger hullámai.

Az illanó-olajok nagy részét vízzel való desztilláció útján kapják. E vízgőz a növényrészek desztilláló üstökbe teszik; a vízgőz az illanó-olajat magával ragadván, a víz felszínén olaj-nemű testet találunk; ez a test a növény illatát adó illanó-olaj, mely a víztől választó-tölcsér segítségével könnyen elkülöníthető.

Így készítik a legértékesebb, legdrágább illanó-olajok egyikét, a rózsaoajat is, (tiz gramm rózsaoaj ára 7 ft 50 kr.) 100 kilogramm rózsaszirmból csak 0,2 kg gramm rózsaoajat kapnak. Az olajos résztől elkülönített vízhez sok rózsaoaj van tapadva; ettől a víz is rózsaojalú. Ezt a vizet rózsaolaj-név alatt árúlják.

Az illanó-olajok egy részét a növény illatos részeiből szénsulfiddal, petroleumétherrel, vagy közönséges étherrel való kivonás útján készítik. Ezek a folyadékok feloldják az illanó-olajat. Az oldatból az oldószer gyenge melegítéssel űzik el.

Ha a növényrészekben sok az illanó-olaj, — mint p. o. a citrom és narancs héjában — azokból az olajat sajtolással választják ki.

A kevesebb illanó-olajat tartalmazó növényrészeket (ibolya-, rezeda-, heliotrop-, jázmin-virág) olvasztott tisztá zsirral öntik le, avagy hálóra hintik s azután két kerettel ellátott s vékony zsirréteggel bevont üvegtábla közé szorítják. Ha 24 óra elteltével a virágok illatukat a zsirnak átadták, azokat a zsirrétegek közül

A JÁZMIN FELDOLGOZÁSA.

óvatosan kiveszik, s friss virágokkal pótolják. Az eljárást addig ismételik, míg a virág illata a zsirt egészen nem telíti.

A virágillattal telített zsirt pomádé név alatt hozzák forgalomba.

A pomádéból az illanó-olajat erős borszesz-szel vonják ki. A borszesz az illanó-olajat feloldja, a zsirt pedig oldatlanul hagyja. Az illanó-olajnak borszeszes oldatát — mely épen olyan szagú, mint a nyíló virág — *extrait*-nek, vagy *esszenciának* nevezik. Az *extrait* de violette az ibolya-illatnak borszeszes oldata. Ezt az oldatot megszagolván, szinte kábit az illatos ibolya illanó-olajának kedves fűszere. Az *extrait*, mely illatanyagban gazdagabb, «triple», a mely szegényebb, «double» név alatt kerül kereskedésbe.

Az esszenciák magukban csak úgy használhatók, ha előbb bennük az illatanyagokat ambával, vagy mosással és ibolyagyökér-kivonattal megkötöttük. E nélkül az illatanyag belőlük gyorsan elszállna. Az esszenciákat leggyakrabban illatos szerek: parfümök készítésére használják. A parfüm rendszeren több illatanyag: illanó-olajnak, esszenciának borszeszben való oldata. A parfümériában az a törekvés, hogy a keveréket egymáshoz illó illatanyagokból úgy hozza össze, hogy együtt a lehető legkellemesebb hatást keltsék.

Vannak illanóolaj-tartalommal szegény, bár erős szagú virágok (gyöngyvirág, orgona, stb.), melyek illatanyagának kiválasztása ugyancsak fáradságos munkát adna az illatszergyárosoknak. Hogy a nagy nehézség, a melylyel az illanó-olajok leválasztása jár, az illatanyagok ára is befolyással van, természetesen. Ezek az illatanyagok a virágból magából előállítva a szó szoros értelmében megfizethetetlenek lennének.

Délszaki virágokból leválasztott s mesterségesen előállított olajokból sikerült olyan keverékeket előállítani, melyeknek illata szakasztott olyan, mint egyes virágoké. A *linalol*-olajat jázmin-esszenciában feloldva, kapják a májusi gyöngyvirág kedves illatával versengő gyöngyvirág-parfümöt; a mesterségesen előállított *terpineol*-olajat jázmin-esszenciában feloldva kapják a kellemes, orgonavirág szagú orgonavirág-illatot.

Ezekből az illatszerekből csak nagyon kis mennyiségnek kell szagló-szervünket érni, hogy a virágillat hatását tegye reánk. A tiszta jonon (mesterséges ibolyaillat) nagyobb tömegének határozott cedrus illata van. Ha hígítjuk, málnaszagúnak találjuk. Ha nagyon kis mennyiség jut belőle orrnkba, — bár ibolyát nem látunk, — mégis úgy érezzük, mintha a zöldelő erdőben illatos ibolyabokrok vennének körül. Az *indol*, a rothadás egyik terméke; szaga kiálthatatlan, undorító, holott hígítva egyik alkotórésze a kellemes jázmin-olajnak. A leveli poloska törhetetlen bűze hígított állapotban kedves jázmin-illattá válik.

Az illatszertek napról-napra új meglepetéseket hoz. Újabban mind nagyobb számmal állítanak elő mesterségesen olyan gyertyéket, melyek kellemes szagúnál fogva a parfümériában előnyösen felhasználhatók.

Előállították a vanillia illatanyagának: a

vanillinnak pompás szagú homologjait, előállították a bromdinitrobutililolt, azt a vegyületet, mely a tibeti pézsmá-öz termékének: a drága pézsmának szagát illetőleg teljes mértékben, előállították a frissen szakasztott ibolyával teljesen azonos illatú *jonont*, az illatos széna szagával bíró *kumarint*, stb.

Úgy látszik, nem vagyunk távol az időtől, midőn az illatszer-technika a virágok teljes mellőzésével, virágok nélkül állítja majd elő a virágok illatát.

Dr. Hankó Vilmos.

KONFUCZIUSRÓL.

A kínaiak híres bölcse vallásalapítóját, Konfucziust (Küng-si), ki Krisztus előtt ötszáz évvel élt, tudvaleg nagy tiszteletben tartják még ma is a mennyi birodalomban. Ötszáz évvel halála után utólagosan hercegi rangra emelték, minden nagyobb városban templomot emeltek a tiszteletére; utódai és rokonai ma is az előkelőségek közé számítatnak a életének minden mozzanatához regék és legendák fűződnek.

Különösen tisztelik őt, mint őszinte embert, ki nem volt semmi önzés és büszkeség a kinek magaviselete és modora még jelenleg is mintaképe a valódi kínainak. Ha valahová ment, — írják felőle, — alázatosan megállott az ajtó küszöbén, mindenkor felállott a tisztviselők, a vakok és a gyászoló emberek előtt; ha részvétét akarta kifejezni, nem tett fel piros kalapot, sem világos zöld ruhát nem vett magára.

A tanítványai, különösen Sung-si és Yaon-si által összeállított gyűjteményes nagy műben, mely a bölcseknél mondásait s tanait foglalja magában s melyet *Lun-gninak* hívnak (*lun* = beszélni, *gni* = felelni), egy helyen egészen részletesen le van írva a híres ember külseje és magaviselete.

Ruházatának jobb újja rövidebb volt, mint a bal, hogy dolgait kényelmesen végezhesse; hálóingje félakkora volt, mint termete s alsó ruhája háromszögű szegélyekkel volt ellátva.

Életmódja egyszerű volt, de nagyon szertartásos. Nem ette meg az eledelet, ha nem jól vágták fel s nem adtak mellé hozzávaló mártást.

Nem ette meg a rozsg peccenyét, a száraz eledelet, az éretlen gyümölcsöt s nem ült le az asztalhoz, ha nem volt kellőképp megerítve. Nem vetette meg a szeszes italokat, bár a borral mértékletesen élt. Ha szája tele volt, vagy egyáltalán ebéd közben, soha sem beszélt, s hátán fekve soha sem aludt. Ha bőjtölt, megcserélte ruháit; ha kikocsizott, egészen egyenesen ült és se jobbra, se balra nem nézett.

Miután udvaronc, mintaképp szolgált. Valahányszor fejedelme érte küldött, nem várta a kocsis megérkezését, hanem rögtön gyalog ment a palotába. Megérkezése után lehetőleg összehúzta magát, oldalt állott meg s mivel még a lélekzetvételt is illetlenül tartotta a felség jelenlétében, visszatartotta lélekzetét, úgy, hogy arca bíborpiros lett s általában minden lehető módon kifejezte hódolatát. Midőn haladókálások a fejedelem meglátogatta, a nagy

beteg kényszerítette környezetét, hogy teljes udvari díszbe öltöztessék s fejét kelet felé fordítsák.

Számtalan bölcse mondatai közül a legismertebbek a legtöbbszor idézettek a következők: Tudatlanságunkat bevallani tudomány. — Az elmúlt dolgok felett nem kell bánkódnunk. — A távolról jövő barát igen kedves. — A bölcse embernek nincs oly dolga, mely miatt veszekedni lehetne. — Folyvást elmélkedni kell. — Ne legyen barátod, ki nem hasonlít hozzád.

Vannak azonban még másnemű mondatai is, minők: A füles palack, ha fülei nincsenek meg, lehet-e még füles palack? — A nagy hadsereg tábornokát legyőzheted, de egy paraszt határozott akaratát nem. — Ha nem vagy előjáró, nem adhat szót az ő dolgaiban. — A haldokló ember tanácsai

* A közlekedés Londonban. Londonban a villamos és lovasutak a múlt évben 309 millió utast, a föld alatti vasutak 128 millió utast, végre a társas-kocsik (omnibus) 248 millió utast továbbítottak. Az angol főváros hatodfél millió lakosa évenként 124-szer utazik, míg New-York negyedfél millió lakosa évenként 210-szer utazik.

* Hat selyem nyakkendő evett meg fogadásból egy párisi diák. A nyakkendőket apró darabokra vágta, olajjal, sóval, eczettel és borssal vegyítve salátá gyanánt tálalták fel. A diák ezt a különös eledelet hat és fél perc alatt fogyasztotta el és semmi baja sem lett tőle.

* A sziámi czipő régi orrmányos csónakhoz hasonlít. Talpa fából van, felső részét vászonból fabetéttel, belsejét fehér, arany és ezüst díszítéssel látják el.

* Leo pápa szenvedélyei közé tartozik a sakkjáték és a burnótozás. Burnóját külön készíteti, a legfinomabb rózsá-olajjal vegyítve.

* Új alagút a Themse alatt. London városának tanácsa elhatározta, hogy a Themse alatt még egy alagút építet, mely a város s a parti raktárak közt naponta növekedő forgalom javára szolgálna. Az új alagút hossza 1662 láb, s az oda vezető mellékutak öt negyed angol mérföldet tesznek ki; átmérője 10 méter. Az óriási építkezés költségei 50 millió forintra rúgnak.

* A legnagyobb hőseget az idén New-Yorkban tapasztalták, hol a hőmérő árnyékban 96 fokot (Fahrenheit) mutatott. Egy nap alatt tizenhét ember nap-szúrás miatt halt meg, a lovak pedig százával hullottak el az utcán. A lakosság nagyobb része éjjelenként a folyó partján, vagy pedig a házak lapos tetején időzött, mivel a szobákban maradni nem lehetett.

* Európa népessége, mely 1800-ban 187 millió volt, jelenleg 388 millióra emelkedett. Az európai összes vasutak hossza 270 ezer kilométer; ezek fele része az államok tulajdonát képezi; építésük 70 milliárdba került.

* A szibériai vasút építésénél a munkások hiánya gyakran nagy bajt okozott, miért is az eddig fennállott tilalom mellőzésével kínai munkásokat kellett alkalmazni, kik fél árért dolgoznak. A kínai ember jó kertész, lakatos és csizmadia, de vízben vagy nedves helyen nem akar dolgozni. A szibériai aranybányákban a kínai munkásoknak nagy hasznát lehetne venni, de miután a bányák körül ólálkodó kínai kereskedők közvetítésével az aranylopást nagyban üzik, több kárt okoznak, mint hasznót.

* Az orosz hadseregben a szolgálati idő különböző. Az európai tartományokban a katona öt évig rendes szolgálatban van s 13 évig tartalékos. Az ázsiai tartományokban a rendes szolgálati idő hét év s a tartalékos hat év. A Kaukázusban ellenben csak három év a rendes szolgálati idő, de még 13 évig kell a katonának tartalékban maradni.

* Érdekes útlevel. A kínaiak az utasoknak a tenyeréről készítik az útlevelet. Olajszínnel vonják be a tenyert s aztán vékony itatós papírra nyomtatják le. Az ilyen lenyomat csalhatatlan, mivel két kéz soha sem lehet teljesen egyenlő, s a lenyomat a tenyér minden kis részletét hűsögesen lemásolja.

* A legelősebb szemű állat a sólyom. Oly nagy távolságból, a honnan az ember a sólymot pusztá szemmel nem is képes észrevenni, egészen biztosan meglátja a földön mozgó egeret. Szemének szerkezete hasonlít a távcsőhöz, melyet irányítani és módosítani is lehet, hogy egyenlően jól lásson úgy közelre, mint távolra.

SZLÁVY JÓZSEF (1896).

SZLÁVY JÓZSEF.

1818–1900.

Hazánk legutóbbi félszázadának történetében előkelő és maradandó helyet biztosított nevének Szlávy József, ki ötven évnél hosszabb időre terjedt pályafutása után e hó 8-ikán fejezte be életét Zsitva-Újfaluban 82 éves korában.

Halála hírért mély megilletődéssel fogadta az egész ország, mert azt az ötödik évét kivéve, a mióta aggkora és betegeskedése miatt csöndes magányba vonult, közéletünkben folyvást az első helyeken láttuk, mint olyan szereplőt, a ki nemes jellemével, hazafiságával és államférfiúi tehetségeivel általános tisztelet és becsülés tárgya volt.

Nyilvános pályafutását a legelső hivatalnoki fokon kezdte s aztán fölemelkedett a legmagasabb állami méltóságokra a nélkül, hogy az előre törésre személyes becsvágy ösztökélte volna. Ellenkezőleg az mondható, hogy nem ő kereste a nagynál nagyobb állásokat, hanem azoknak volt ő a szükségök, és Szlávy csak a király parancsának, vagy a nemzet akaratának hódolt, midőn a rá bízott feladatokat teljesítésére vállalkozott. Rendesen nehéz időkben volt rá szükség, és ő soha sem vonakodott. Kötelességéért egész az önfeláldozásig ment. Mindig úgy fogta föl a helyzetet, hogy kívánt szolgálataival tartozik a királynak és hazának. Ha e kötelességéért és önzetlenségéért több akarat és tettvágy is párosult volna, bizonyára sokkal nagyobb sikerek maradnak nyomában.

Állami szolgálatát még az első független magyar miniszteriumnál kezdte s már akkor is előkelő szerepre emelkedett, mint az oraviczi bányavidék kormánybiztos, hol oly kitarotán megállta helyét, hogy a világsíri fegyverletétel után még két hétig le nem vétette a magyar lobogót a bányavezetési épületekről. E hazafias magatartásáért súlyosan lakolt, mert öt évi várfogságra ítélték, a melyből azonban csak kettőt töltött ki Olmützben. Szabadsága visszanyerése után közel egy évtizedig a gazdálkodás mellett leginkább tudományokkal foglalkozott. Majd az alkotmányos élet földerültével előbb (1865) Bihar megyében főispán, azután a magyar kormány szervekedésekor (1867) belügyi államtitkár, utóbb pedig földművelésügyi miniszter lett Andrássy kabi-

netjében. Mint államtitkár országgyűlési képviselővé is megválasztották, s csakhamar elsőrangú tagja lett a Deák-pártnak. Lónyay a veszedelmesen fölhalmozódott pénzügyi és közgazdasági bajok miatt kénytelen levén visszalépni, helyére a király Szlávyt nevezte ki miniszterelnökké (1873) s ő két évén át buzgó végezte nemcsak elnöki feladatait, hanem Kerpapoly visszalépése után egy ideig a pénzügyminiszteri teendőket is. Az ország pénzügyei ekkor oly helyzetben voltak, hogy közel jártunk az állami tönkhöz; nagy érdem volt akkor a fenyegető katasztrófának csak elhárítása is. Utóbb a képviselőház elnöki székén találjuk Szlávyt (1879), abban a nehéz időben, mikor Bosznia megszállása miatt nagy volt az elégedetlenség. És kitünően megállta helyét az elnöki széken is. Elkerült minden szélsőséget; szigorú, de egyszersmind igazságos és szeretetreméltó is volt annyira, hogy minden párt tiszteletét ki tudta vívni. Innen egy év múlva Bécsbe közös pénzügyminiszterré nevezetett ki (1880), arra a nehéz állásra, melylyel a megszállott tartományok kormányzása is együtt járt. Ez állásnál nem volt akkor népszerűtlenebb a monarchiában. De Szlávy hazafisága és kötelességérzete ettől sem riadt vissza. Két évi működése után lemondván (1882), koronaöri méltóságra emeltetett s mindenki azt hitte, hogy ezzel politikai szereplése teljesen véget ért. De a közérdek ismét parancsolt vele s ő engedelmességgel elfogadta a főrendiháznak előbb alelnöki, majd elnöki tisztét. Épen akkoriban folytak az egyházpolitikai küzdelmek, s mint a következők megmutatta, Szlávyval kitű-

nőbb elnököt ez izgalmas időben alig lehetett volna találni a főrendiház számára. Az ő előkelő nyugodtsága, hosszú és változatos közpályáján szerzett tapasztaltsága, politikai tapintata kiválóan készítették a parlamenti küzdelmek fölött álló pártatlan tekintély föntartására.

Elnöki méltóságáról 1896-ban főleg egészségi okokból lemondván, ősi birtokára, Zsitva-Újfaluba vonult, hogy hátralevő napjait csöndben és jól megérdemelt nyugalomban töltsse. Sajnos, csak rövid ideig élvezhette a magány békés nyugalomát. De életére visszagondolva gyalogozó öntudattal hajthatta fejét örök nyugalomra, mert valóban ritka politikusként adatik meg, hogy államférfiúi és kormányzó tehetségét, képzettségét oly sokoldalúlag és annyi ideig értékesíttesse nemzetének.

Szlávy József régi nemes (*okányi* előnevű) család ivadéka. 1818-ban született Győrben, hol atyja akkor a 19. számú magyar gyalogezred kapitánya volt. Eredetileg ő is katonai pályára készült s atyja, mivel mint gyermek hosszabb időig tartózkodott Olaszországban és Ausztriában, a bécsi Theresianumban taníttatta, hol a tehetséges ifjú jeles sikerrel végezte egyszersmind a jogi tudományokat is. Innen kilépve, nem a hadsereghez, hanem Selmecze ment a bányászakadémiába, onnan pedig oklevele megszerzése után Oraviczán nyert alkalmazást a bányatörvényeséknél. Innen nem sokára Bécsbe rendelték a cs. kir. udvari kamarához, 1846-ban pedig Budára nevezték ki a magyar kir. kamarához. 1848-ban Kossuth, mint pénzügyminiszter az oraviczi bányavezetőség vezetésével bizta meg. Utóbb Duschek pénzügyminiszter elnöki

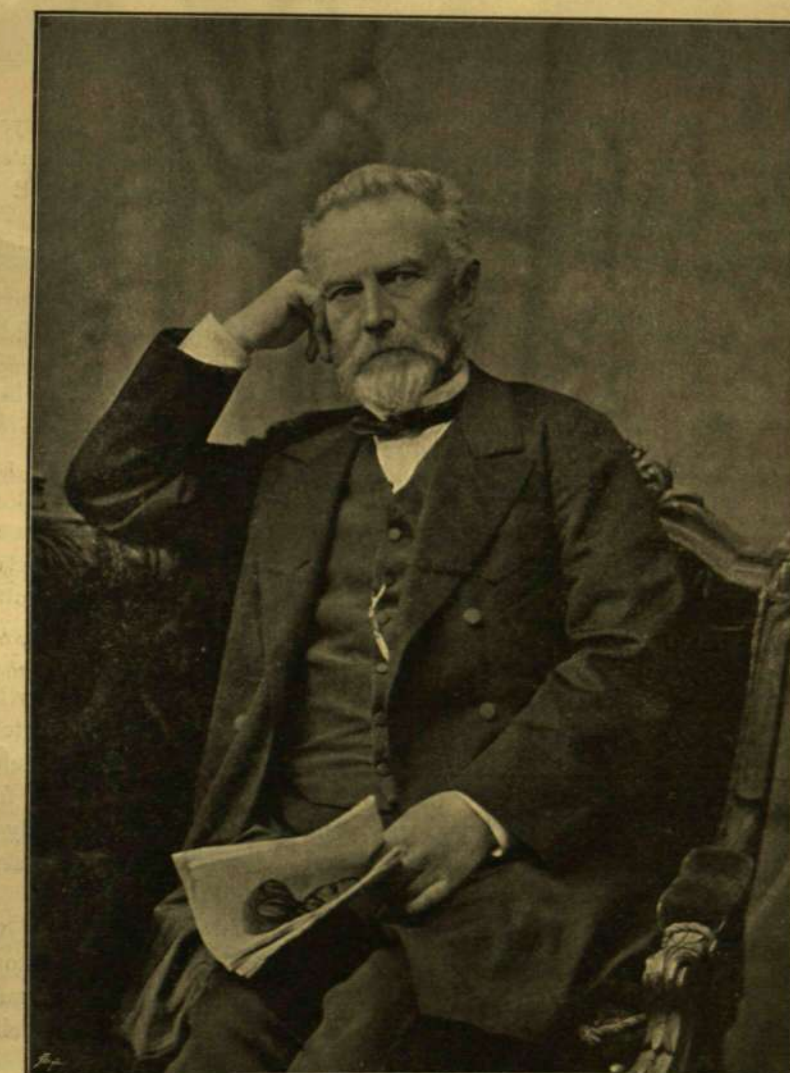
ASTRIAI PÜSPÖK SZOBRA PANNONHALMÁN. — Jankovics Gyula szoborműve.

erkölcsösök. — Ki anyjának halála után három évig az ő tanácsai szerint jár el, háládatos fiú. — Ha barátodnak tanácsot adsz, kerülni fog téged. — Ha nem ismered az erényt, mire való ékesszólásod? — A gonosz ember életét a jó szerencse védi.

EGYVELEG.

* A párisi zálogháznak 1777-ben történt megnyitása után egy évvel a zálogkölesönök összege alig tett ki 25 ezer frankot, míg a múlt 1899-ik évben csupán értékpapirokra 83 millió franknyi kölcsönt adtak.

* A kínai szolgák csekélyebb díjért, vagy olykor ingyen is sokkal szívesebben szegődnek az előkelő emberekhez, mint másokhoz, mert rendszeren háromszor annyi borrhálót kapnak, mint a rendes bértük.

SZLÁVY JÓZSEF (1892).

Az esküvő előtt pár nappal fölvetett belgrádi fénykép után.

SÁNDOR SZERB KIRÁLY ÉS DRAGA KIRÁLYNÉ.

titkárnak vette maga mellé; de már 1849 tavaszán Kossuth ismét visszaküldte Oraviczára előbbi állására s egyúttal kormánybiztossá nevezte ki ugyanoda. Erre következett élete további folyása, melyet főntebb röviden vázolunk.

Szlávy József nem alapított családot; de családja volt nagy rokonsága, melyhez élete minden körülményei közt melegen ragaszkodott.

Elhúnyta fölött, mely országszerte ószinte megilletődést keltett, a király nyilvánított elsőszőr részvétét.

A boldogultnak két arcképét mutatjuk be; az egyik a «Vasárnapi Ujság» egy számát tartva kezében, vétette le magát; ez főrendiházi elnöksége idejéből való. A másik képe 1896-ban készült, midőn az ezredvi ünnep alkalmával a szent korona közszelemre tévése alatt, a szent jobb kápolnájában állt.

A SZERB KIRÁLY ESKÜVŐJE.

Eredeti levél.

Belgrád, augusztus 7.

Annyi mindenfélét lehetett a hírlapokban olvasni a Sándor király és Lunyevicza Draga asszony közti létre jött igazán szerelmi frigy felől, hogy az igazat megtudandó, egyenesen a királyhoz fordultam. És a mit tőle megtudtam, azt most itt mondom el.

A király, saját mondása szerint, életének 19-ik évében volt, mikor jelenlegi hitvesét megismerte. Az a végtelen báj, mely az ifjú hölgy

egész lényén eláradt, rögtön megnyerte a király szívét. De Lunyevicza Draga nem az a nő volt, kinek szerelmi vallomást lehetett tenni, még ha királyi szívből lángolt is az!

Sándor király tehát azzal a higgadt megfontolással, mely jellemző tulajdonsága, csak határtalan nagybecsüléssel tanusította szíve hölgye iránt azáltal, hogy előtte mindazon sebeket feltárta, melyek gyermekkor óta szívében rágódnak.

Az akkori udvarhölgyet épen annyira megtisztelte a királyi bizalom, mint a mennyire megrendítette a senki által nem sejtett mély fájdalom. Határtalanul meglepetve, hogy az egész világ által gyermeknek tartott királyi ifjában olyan komoly gondolkodást, olyan férfias ítélőképességet talált, azzal a nőies gyöngédséggel vigasztalta, mely csak nagy lelki műveltséggel bíró nők tulajdona. Eleinte nem látott a fiatal királyban mást, megtisztelő barátságot tanusító uralkodójánál; de az a férfias, ellenállást nem tűró, határtalan mély szenvedély, melyvel őt körülvette, végre szerelemre lobbantotta őt is.

De Szerbia királya csak akkor vallotta meg szerelmét az imádott nőnek, mikor megmáshatatlannal elhatározta, hogy soha más nő a hitvese nem lesz, mint a szép jellemű, bájos Lunyevicza Draga.

Hogy szülői és a világ mesalliance-nak nevezik házasságát, az nem nyugtalanítja az ifjú királyt; meg van győződve róla, hogy az ő hitvesét az Isten nagyobb, igazibb nemességgel ruházta fel, mint a milyent a hercegnői rang

nyujthat, és reméli, hogy erről majd szülői és a világ is meggyőződnek!

«En szüleim iránt fűi tisztelettel és szeretettel viseltem; de hitvesem iránt táplált régi érzelmeimen semmit sem változtathat az ő ellenkezésök. Ha mint szülők, — folytatta, — meg akarnak bennünket látogatni, szívesen látjuk őket; de politikai viszályokat nem szabad jelenlétüknek az országban többé előidézni!» . . .

Nagyon határozottan, férfias erélyvel beszélt.

Alkalmam van ezúttal azon képen kívül, mely Sándor királyt arájával tünteti föl, s mely a házasságot megelőző napokban készült, három fényképi felvételt a végbement esküvőről a «Vasárnapi Ujság» számára közlés végett beküldeni.

Az első kép a királyi jegyesek kocsiját és kíséretüket ábrázolja, a mint a székesegyházhoz vezető utcába bekanyarodtak. A király szeretettel tekint bájos arájára, a kire a sok ezrével összegyűlt nép ezt mondogatta: «Nem rossz izlése van, mert még a mesebeli királykisasszony sem lehetett szebb . . .!» És ebben a népnek igaza volt. Képzelnem sem lehet bájosabb menyasszonyt, mint az esküvő napján a királyi ara volt.

A második kép esküvő utáni fölvetel és azt a jelenetet ábrázolja, mikor a királyné, ágyú-dörgések és a százezrek lelkes «zsivó»-ja közepette a kocsiba száll királyi férje mellé.

A harmadik kép az első násznagy (kuma) képviselőjének, *Manzuroff* orosz küldöttnek, a székesegyházból való távozását mutatja. A bakon ülő lakáj kezében látható azon óriási viaszgyertyáknak a maradványa, melyeket a kuma tartott az egész szertartás alatt. Hasonló égő gyertyákat tartott a stári-szvat (második tanú) is.

A szlávoknál a kuma tekintélyes egyéniség. Az új házások csaknem olyan tisztelettel tartoznak neki, mint szülőknek. És első gyermeköknek is a kuma lesz a keresztapja. A szerb királyi pár kumája tudvalevőleg II. Miklós orosz császár volt.

Ozv. Popovichné V. Hedvig.

GRÓF WALTERSEE ALFRÉD TÁBORNAGY,

A KHINÁBAN MŰKÖDŐ SZÖVETSÉGES HADAK FŐVEZÉRE.

A hatalmak közt hosszas viták tárgya volt ama kérdés, kire bizassék a Khinában működő szövetséges hadak vezénylete, végre megoldást nyert.

Megelőző diplomáciai tárgyalások után ez a fontos, de nagy felelősséggel járó tisztség gróf Waldersee tábornagnak jutott, kit Vilmos császár hadai élére már ki is nevezett.

Waldersee tábornagy kinevezését mindenütt meglepéssel fogadják. A német hadsereg volt vezérkari főnöke nemcsak sokat tapasztalt, vitéz katona, hanem egyúttal ügyes diplomata is, ki rendkívül nehéz feladatának bizonyára meg fog felelni. Az a körülmény, hogy a szövetséges sereg nyolcz különféle nemzet csapataiból áll, a fővezér választását nagyon megnehezítette. Az oroszok angol fővezérről hallani sem akartak, viszont az angolok kijelentették, hogy nekik orosz fővezér nem kell, s japáni vagy francia fővezér ellen is több oldalról kifogásokat emeltek. Végre Német és Franciaország közös megegyezéssel Waldersee tábornagot hozták javaslatba, kit a többi hatalmasságok el is fogadtak.

Waldersee tábornagy, néhai gróf Waldersee Ferencz lovassági tábornok fia, Berlinben 1832-ben született. Alig 18 éves korában a tüzérségbe lépett, 1862-ben százados lett, s az 1866-iki hadjáratban mint vezérkari tisztséget szolgált. A háború után mint katonai meghatalmazottat, a párisi követéséghez osztották be, hol alezredesi rangot nyert. A német-francia háborúban a mecklenburgi nagyherceg hadosztályánál vezérkari főnök volt.

Moltke tábornagy visszavonulása után (1888

augusztus 10.) a nagy vezérkar főnökévé és lovassági tábornokká nevezetett ki. 1898-ban Waldersee gróf tábornagyi rangot nyert s mint a III-ik hadsereg főfelügyelője, mozgósítás esztére önálló seregvényletre igényt tarthat.

Waldersee gróf 1874-ben egy dúsgazdag amerikai bankár leányát, Lee Máriát — Noer herceg özvegyét — vette nőül, s ezen családi összeköttetés nyomán Amerikában is népszerűségnek örvend.

TUAN HERCZEG.

Hónapok óta sokat emlegetik Európában a Tuan khinai herceg nevét. Hogy mi mindent tett ez az európaiak iránt igen ellenséges indattal viseltető ember, azt nem tudni biztosan, mert a Pekingből érkező hírek fölöttébb megbízhatatlanok, hanem annyi mégis kiviláglik, hogy a keleten folyó vérontás legnagyobb mértékben az ő lelkét terheli, ő állott kezdettől fogva a boxerek pártjának élére s úgy látszik a főhatalmat is, ha névleg talán nem is, de tényleg a kezébe ragadta.

Tuan herceg az 1850-ben meghalt *Tao-Kuang* khinai császárnak az unokája. Eddigél

AZ OROSZ CSÁZÁRNAK, MINT ELSŐ NÁSZNAGYNAK (KUMA) KÉPVISELŐJE, MANZUROFF, A MINT ELTÁVOZIK A SZÉKESSEGHÁZBÓL.

A KIRÁLYI JEGYESEK KOCSIJA A SZÉKESSEGHÁZHOZ VEZETŐ UTCÁBAN.

A KIRÁLYNÉ AZ ESKÜVŐ UTÁN KOCSIBA SZÁLL KIRÁLYI FÉRJE MELLÉ.

A SZERB KIRÁLY ESKÜVŐJE.

meglehetősen csekély szerepet játszott, de mikor a mostani zavarok beállottak, őt allította pártja a czungli-yamön élére az európaiakhoz szító Csing herceg helyébe.

A Pekingben tartózkodó európaiak már régóta ismerték idegen-ellenes érzelmeiről. Különböző zömök, köpczös testalkatú, feketés színű, durva arckifejezésű embernek mondják, a ki nagy mértékben áldoz az ópium-szívás szenvedélyének, de, a mi a khinaiak között sokkal ritkább dolog: nagyon iszákos is.

Az ő celszövényeinek tulajdonítják az özvegy császárné 1898-iki államcsínyét is. Ezóta kezdett nagyobb mértékben szerepelni a khinai udvarnál. Nagyobb sereget is gyűjtött nyíltan az alatt az ürügy alatt, hogy a császárnéknak testőrsége legyen, titokban pedig a saját ezéljai támogatására. Ez a sereg Pekingben az európai követeket ostromló khinai hadak zöme.

SZATMÁRMEGYEI VARROTTASOK.

Első nagy országos kiállításunknak, az 1885-ikének egyik nevezetessége a háziipari pavillon volt. Közönségünk akkor látta először nagyobb tömegben, rendszeres csoportosításban földművelő népünk zöttéseit, himzéseit. Álmélkodva nézte azok bámulatos változatoságát, színeik elvességet és izléses harmonizáját, a kapáláshoz szokott kezek finom öltéseit, művészi kivitelű rajzait.

Divatba jött a kalotaszegi varrottas. Hivalkodtunk vele és méltán, mert a magyar háziiparnak a világon nincs mása. A francia és az angol nyelvben nincs is rá megfelelő kifejezés.

A mit a németek «Hausindustrie»-nak neveznek, az gyári munka, sok ezer családnak tömeges készítménye előirt minták szerint, az egyéni izlés, az eredeti invenczió kizárásával. Népünk a Kelet ivadéka; változatlanul őrizte meg ősi hagyományait; használ olyan motívumokat, melyek évezredek lehetnek, hiszen hasonlókat látunk pl. a kaukázusi avaroknál, a kik több mint ezer éve szakadtak el őseinktől; sőt egyes rajzok az assyriai és babyloni ruhákra emlékeztetnek, melyeket állítólag ugyancsak turáni faj használt egykor.

Egy tekintetben meg nyugati jelleget öltött a magyar háziipar. Míg a szerbek, románok, törökök csak saját használatukra készítik az ilyen remekeket, mi már iparilag igyekszünk értékesíteni azt a szeretetteljes művészi gondot, a melylyel a falusi gazdaszony olykor évekig dolgozik a maga ünnepi viganóján. Két nagy feladatot is akartunk megoldani a háziipar fejlesztésével: nemzeti műipart reméltünk teremteni, és rendes téli keresetet akartunk biztosítani falvaink népének.

De a lelkesedés hamar lelohadt. Dicsőítettük a kalotaszegi varrottast, de nem soká várszoltuk. A kereskedelmi múzeum egyre buzditotta a népet, igyekezett annak izlését nemesíteni, alkalmazni a nagyközönséghez. De az utóbbi években legjobb igyekezet mellett se tudott többet elárústitani 40—50,000 forint értékű készletnél.

Míg a magyar közönség kezdte megünni a háziipart, annál jobban felkarolták a külföldiek. Gyarmathy Zsigáné a kalotaszegi varrottast eljuttatta még Amerikába is, Izabella főhercegnő asszony lelkes fáradozása a nyitramegyei tót

hímzéseket bevitte a bécsi Burgba. Londonban előkelő hölgyek bazárokat rendeztek, melyeken az angol arisztokrácia élénken érdeklődött a székes szöttek, az oláh kátrinczák, a torontali szőnyegek és a horvát himzések iránt. Tetszett a magyar háziipari készítmény eredetisége, szingazdagsága, művészi kivitele.

A baj rendszerint inkább az volt, hogy a termelés nem tartott lépést a kereslettel. Amerikai kereskedők, kik egy-egy sikerült mintából ezrével akartak rendelni, elkedvetlenedtek, mert a téli készlet csekély volt, nyáron meg hasztalan volt minden sürgetés.

Az intező körökben sokáig tanácsoztak azon, miképen lehetne a termelést úgy fejleszteni, hogy a külföldi kereslettel lépést haladva, fokozatos sikereket arasson, melyek a népet is jobban buzdíthatnák.

A tanácskozások eredményeiről nem sokat jelentett a krónika. De az ország egyik vidékéről mégis kedvező hírek érkeztek.

Szatmármegyei Dobrács-Apáti községben egy buzgó nő, *Mikolics Szeréna* kisasszony a háziipar fejlesztésének ügyét rendkívüli odaadással és nagy gyakorlati érzéssel, s egyszerűségi sikerrel karolta föl.

Ez a fiatal hölgy, egy előkelő biharmegyei család sarja, már gyermekkorában feltűnést keltett a kézimunkában való ritka ügyességével, művészi képességével. Sok elismerésben részesült ezért, de nemes ambíziójának ez nem volt elég. Tehetségét a nép érdekében akarta értékesíteni. Maga köré gyűjtötte a falu leányait és buzgó kitalálással tanította őket arra, hogy a házi használatra való tárgyakat az ősi hagyományok szerint, de művészi izléssel készítsék.

Két évvel ezelőtt kezdte meg ezt a munkáját; valóságos kis gyárat rendezett be, hol 20—25 leány állandóan dolgozik. És a lelkes úrnő nap-hosszat ott jár-kél a leányok közt, türelemmel, lelkesedéssel és kiváló szakértelemmel oktatja őket. Azonfelül a szomszéd hat községnek majdnem valamennyi fehérsége hetenként jelentkezik Mikolics úrnő házában, hol útbaigazítást, oktatást nyer és otthon aztán elkészíti a himzést, a minek az ára elég arra, hogy egy-egy magyar házból a nyomor eltűnjék.

Alig egy évi munkásság után Mikolics Szeréna kisasszony a nyilvánosság elé lépett növénykeinek készítményeivel. Szatmárott, Nagy-Károlyban kiállításokat rendezett, melyek szép sikert arattak. Tavaly pedig Budapesten is bemutatatta azokat a készítményeket, a kereskedelmi múzeum karácsonyi háziipari-bazárjában. És szépen himzett függönyök, terítők, nyári takarók, domborművű mintázású beszövéssel, a szép abroszok, kendők, stb. itt is általános tetszést arattak, országos hírnevet szereztek a fiatal mesternőnek.

Ezt a sikert nem szükséges magyarázgatnunk. A rajzok, melyekben a dobács-apáti szövyőgyár néhány kitűnő termékét bemutatjuk,

olyanok, hogy bizonyára fel fogják kelteni a szakértők és az intéző körök figyelmét.

Sok érdeme van a siker elérésében gróf Károlyi Istvánné úrnőnek is, ki mint védőnkő a vállalat élére állott, hathatós erélylyel támogatta azt s a dobrács-apáti készítményeknek a legelőkelőbb körökben nevet biztosított. S.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A «Budapesti Szemle» augusztusi kötetének első közleménye «Egy öreg vánkös regénye» című érdekes elbeszélés Máriafi Dávidtól, kinek tollából a «Vasárnapi Ujság» is ez év folyamán közölte a «Vásárolt szívek» című nagyobb regényt. Hegedus Pál folytatja «A dél-afrikai kérdés» címen az angolok mostani nagy háborújának történetét; ezúttal főleg a két boer köztársaság belső szervezetéről és a háború okairól szólván. Annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a dél-afrikai köztársaságok vissza fogják nyerni függetlenségüket, mert Anglia, ha még oly hatalmas és gazdag is, az erőszak politikáját soká nem folytathatja, még pedig annál kevésbé, mert már eddig is jórészt maga ellen ingerelte a fokföldieket és a natáliakat. Waldapfel János a befejező részt írta meg «A magyarországi közoktatás története 1740-től 1773-ig» című dolgozatából, mely Fináczy hasonló című könyvét ismerteti. Földes Bélától «Fokozatos adó, illetőleg adókulcs és létminimum» címen közérdekű fejtegetés olvasható a szerzőnek «Államháztartástan» című, sajtó alatt levő művéből. Péterfy Jenőnek, a múlt ősszel elhunyt jeles széptani írónak a görög irodalomtörténetre vonatkozó dolgozataiból egy hátrahagyott becses részletet is kapunk Thukydidesről. A szépirodalmi közlemények közt találjuk Barbier Ágost nagyobb kötetményét: «A bálvány»-t, Vargha Gyula szép fordításában. A könyvismertető «Értesítő» rovat Kont Ignácznak francia nyelven írt magyar irodalomtörténetét méltatja; foglalkozik Szikrának «Ugody Lila» című regényével, s több külföldi munkával. A «Budapesti Szemle» Gyulai Pál szerkesztésében a Franklin-társulatnál jelenik meg s előfizetési ára félévre 12 korona.

A magyar irodalom története. Az Athenaeum kiadásában megjelent Beöthy Zolt Magyar irodalomtörténetének második kötete második kiadásban. A díszes kiállítású, nagy terjedelmű könyv becsét nagyon emelik a beléillesztett irodalomtörténeti képek, műmellékletek és hasonmások. Ez a kötet Kisfaludy Károly föllépésétől az 1867. évig terjedő időszakot foglalja magában. Az egységes terv szerint, de különböző írók több-kevesebb önálló felfogását tükröző fejezetekből, tanulmányokból szerkesztett mű tekintettel van a tárgyalt időszak irodalmának minden ágára és minden kiválóbb írójára; így a XIX. század három első tizedéről olyan általános képet nyújt, mely az azon időbeli magyar szellemi életet úgy működésében, mint alkotásaiban minden oldalról bemutatja. A mű a nagyközönségnek levén száma, könnyed, népszerű előadásra törekszik s így az irodalom iránt érdeklődőknek kellemes és hasznos olvasmányt nyújt.

A most megjelent kötet első része a nemzeti irodalom kifejlődéséről, a reformkorról szól a következő fejezetekben: Széchenyi kora Beöthy Zoltól. Magyar Tudós Társaság, az Akadémia Szász Károlytól. Gróf Széchenyi István, mint író, Zichy Antaltól. Kisfaludy Károly, Kardos Alberttől. Katona József, Rákosi Jenőtől. Kisfaludy Károly iskolája, Badics Ferencztől. Vörösmarty Mihály, Szász Károlytól. A klasszikai eposz művelői, Váczy Jánostól. Bajza József és az Athenaeum köre, Kelemen Bélától. Kazinczy utóda: Toldy Ferencz, Váczy Jánostól. A Nemzeti Színház története 1867-ig, Bayer Józseftől. Vajda Péter és Kuthy, Széchy Károlytól. Jósika Miklós, Széchy Károlytól. Eötvös József, Baráth Ferencztől. Kemény Zsigmond, Gyulai Páltól. A magyar népköltészet és gyűjtői, dr. Sebestyén Gyulától. Tompa Mihály, Szász Károlytól. Petőfi Sándor, Riedl Frigyesztől. Arany János, Beöthy Zoltól. Szilágyi és társai, Rákosi Jenőtől. Kossuth Lajos, mint szónok és író, Baráth Ferencztől. A forradalom költészetéről 1848-49-ben, Vadnay Károlytól. A második rész a magyar irodalomnak a szabadságharc utáni korszakát tárgyalja a következő fejezetekben: A forradalom

TUAN HERCZEG.

után, Szilágyi Sándortól. Deák Ferencz, mint író, Zichy Antaltól. A magyar lyra a forradalom után, Széchy Károlytól. Jókai Mór és a regény, Beöthy Zoltól. Az ember tragédiája, Alexander Bernáttól. A dráma a forradalom után, Alexander Bernáttól. A műfordítás 1830-1867, Radó Antaltól. A magyar történetírás fejlődése a XIX. században, Marczali Henrikttől. A magyar nyelv és műszellem bűvárai, Erdélyi Páltól. A magyar természettudományi irodalom fejlődése és föllendülése, Pethő Gyulától. A magyar könyvkiadás története, Roboz Andortól.

A fekete szívárvány, regény az antik korból, írta Szakács Andor. A 224 lapot elfoglaló kötet első önálló műve egy fiatal írónak, ki a «Szegei Napló» szerkesztőségének tagja és írói hivatkozásának jelét adja e regényében. A kötet ára két korona 40 fillér s megrendelhető a szerzőnél, a «Szegei Napló» szerkesztőségében.

KÖZINTEZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyarországi Kárpátgyesület augusztus 5-én tartotta XXVII-ik közgyűlését Tátrafüreden. A gyűlést a Párisban időző Műnch Aurél helyett Fischer Miklós ügyvivő alelnök nyitotta meg. Frigyes főherceg, az egyesület védője, táviratban köszönte meg az üdvözlést, és örömet fejezte ki a felett, hogy ismét a Tátra kies vidékén üdülhet családjával. Az elnöki jelentés szerint az egyesület múlt évi bevételét 21,948 korona, kiadásait 16,435 korona, ebből kulturális czélokra 4696 koronát fordítottak. A közgyűlés táviratilag üdvözölte védőjét, Frigyes főherceget; tiszteletbeli elnökét, gr. Csáky Albint és alelnökét, Műnch Aurélt, továbbá Széll Kálmán miniszterelnököt, mint belügyminisztert, a fűrdők fejlesztése és Hegedus Sándor kereskedelmi minisztert, az idegenforgalom emelése érdekében indított mozgalomért; Plósz Sándor igazságügy-minisztert az új fűrdőtörvényjavaslatért. Elnökké három évre újból megválasztották: dr. Műnch Aurélt, ügyvivő alelnökké: Fischer Miklóst, másodelelnökké: Róth Mártont, titkárnak: Nikhazy Frigyes, pénztárnoknak: Maresek Andort. A központ székhelye ezúttal is Iglo maradt.

A protestáns irodalmi társaság szeptember 18. és 19. napján tartja évi közgyűlését és nagygyűlését Pozsonyban. A nagygyűlést Gyurátz Ferencz püspök egyházi, és Hegedus Sándor miniszter világi elnökök vezetik.

Az Iparművészeti Múzeum angol kiállítása. Walter Crane, a világhírű angol művész rajzai, iparművészeti alkotásaiból kiállítás nyílik

GRÓF WALTERSEE ALFRÉD TÁBORNAGY.

meg szeptemberben az Iparművészeti Múzeumban. A mester, mint Londonból írják, élénk kedvvel dolgozik műveinek összegyűjtésén. Egész életének munkásságát bemutatja a budapesti kiállításon, mintegy kétezer művet, közte számos díszedényt, majolikát, zománcot, illusztrációkat és kisebb-nagyobb rajzokat és olajfestményeket. A mester a kiállításon családjával együtt Budapestre jön és Crane műveivel együtt kiállítják fiainak: Lionnek és Lancelotnak munkáit, valamint Morris, Rosetti, Millais, stb. művészek, a modern angol iparművészet úttörőinek műveit is. A kiállítás így hű képet fog nyújtani a magas fokú angol iparművészetről.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

A váci püspök beigtatása. Gróf Csáky Károly püspököt augusztus 5-ikén nagy fényvel igdtatták be székhelyén, Vácra. Esztergom felől külön vonaton érkezett székhelyére reggel nyolc óra után. Az indóházat, az utcákat földiszírtették, diadalvet állítottak. A főtéren dr. Zádor polgármester a város, Fazekas megyei főjegyző Pest megye nevében üdvözölték. A püspök azt válaszolta, hogy első polgára kíván lenni Vácnak, tevékenységben, áldozatkészségben, és szeretni fogja polgártársait felekezeti különbség nélkül. A küldöttek, testületek, nagy tömeg sokasága közt, harangok zúgása mellett vonult a püspök a székesegyházba. Elöl bandérium lovagolt, melyet Gajári Géza, a váci kerület képviselője vezetett. A templom ajtajánál a káptalan, a papság fogadta, legelől Virter Lajos nagyprépost. A templom kulcsait Jung János órkanonok nyújtotta át. A «Te Deum» éneklése után a püspök latin beszédet intézett egyházmegyéje papságához, s öléssel, csókkal üdvözölték egymást. A templomban jelen voltak az egyházmegyéhez tartozó megyék, városok küldöttei. Ezek az egyházi szertartás után a palotában üdvözölték püspöküket. Délután két órakor a «Kuria» fogadóban nagy ebédre gyűltek össze. Az első felköszöntőt gróf Csáky püspök mondta a pápára és a királyra. Este fáklyámenet volt, a mikor Gajári Géza képviselő mondott beszédet. A püspök a nap örömeire adományokat osztott szét a szegények közt.

A székesfehérvári püspök betegsége. Steiner Fülöp székesfehérvári püspök az ősi városban is meg akarta ülni a magyar kereszténység 900 éves ünnepét augusztus 15-ikén s nagy előkészületeket tett. Steiner püspök az előkészületek megtételére vesprémmegyei teési birtokára vonult, a hol nyaralni szokott. E hó 6-án gyöngéledett, s kikocsizott; egy helyen gyalogsztát akart tenni, de hirtelen összeesett és elvesztette eszméletét. Azonnal kocsiara tették s beszállították nyaralójába, hol nem sokára visszanyerte eszméletét és beszélőképességét. Állapota aggasztó volt, úgy hogy e hó 7-én a helybeli plebánus meggyöntatta, augusztus 9-ikén pedig táviratban kérték a pápa áldását. A 61 esztendő főpapat agyszélhűdés érte. A püspök betegsége miatt el fognak maradni az általa tervezett jubiláris ünnepek, sőt az erre vonatkozó meghívók szétküldését be is szüntették és a már kibocsájtott meghívókat visszavonták. József főherceg és családja naponként táviratban értesítette magát a püspök hogylétéről, hasonlóképen Vaszary herceg-prímás is.

MI UJSÁG?

Umberto király temetése. Umberto augusztus 9-ike óta a római Pantheonban pihen, nagy emlékü atyja mellett. Monzából egyenesen a római sírba vitték a halottat. E hosszú útszemenetben mindenütt egy ország fájdalommal nyilvánult. A királyi pár, az özvegy királyné és a királyi család tagjai aug. 8-ikán érkeztek Monzából Rómába, s ugyanakkor jöttek meg a külföldi fejedelmi gyászolók, az uralkodók és kormányok képviselői. Királyunkat az elhunyt király nagybátyja, Rajner főherceg képviselte. A montenegrói fejedelmi család is részt vett a temetésen.

A koporsót augusztus 8-ikán tették Monzában a halottas vonatra s augusztus 9-ikén reggel hetedfél órakor érkezett Rómába. A koporsó elé ment a király, a savoyai hercegek, az idegen képviselők, a

törvényhozás tagjai, stb. Nyolcz vértis tiszt a gyász kápolnába vitte a koporsót, hol az első beszentelés történt, aztán ágyútalpra tették. A koporsó előtt ment a király a hercegekkel és küldöttekkel. Közvetlen a koporsó után a lombardiai vaskoronát vitték, az olasz királyság jelvényét. Roppant sokaság lepte el az utcákat és tereket. A gyászmenet kilencz óra 15 perczkor érkezett a Pantheonba, hol a koporsót a ravatalra tették. Itt gyűltek össze most a királyal együtt a családhoz tartozók és küldöttek. A királyi ház hölgyei az oltár baloldalán foglaltak helyet. Az egyházi szertartást a génuai érsek, Reggio gróf vezegte, a nagy római énekhar Mascagni vezetése alatt Palestrina egyik karénekét adta elő. A szertartás 11 óra előtt ért véget. Ekkor az özvegy királyné imáját osztották ki, melyet Monzában írt férje lelki üdvösségeért. Délután a közönség számára megnyitották a Pantheon-t. Az üzletek ekkor is zárva maradtak.

A temetés alatt nagy volt a tolongás, s több balcsét történt, számos sebesüléssel. Egyik helyen, mikor a király és kísérete haladt el, a tömeg áttörte magát a kordonon. A montenegrói fejedelem és a hercegek ekkor kardot rántottak s a király körül sorakoztak, ki intett, hogy dugják vissza a kardokat. Mikor a menetben meglátták Prato városnak, a gyilkos Bresci szülőhelyének zászlaját, meg akartak rohanni és szétéjteni, de megakadályozták.

Ugyan e napon Budapesten az olasz főkonzul gyászmisét rendezett a terézvárosi plebánia-templomban, a hol a fővárosban lakó olaszok nagy számmal jelentek meg. A magyar kormány Gromon Dezső államtitkár képviselte. Ott volt herceg Lobkovitz tábornagy, hadtestparancsnok is.

A miniszterelnök Ischlben. Széll Kálmán miniszterelnök augusztus 9-én reggel Ischlbe érkezett s Ő Felsője két óra hosszat tartó magánkihallgatáson fogadta. Délután résztvett az udvari ebéden, a melyre báró Beck tábornagy, a vezérkar főnöke is hivatalos volt. A miniszterelnök Hazay István miniszteri titkár kíséretében aug. 10-én érkezett vissza Rátótra.

Magyarok a párisi kiállításon. A nemzetközi parlamenti képviselők béke-konferenciáján a magyar képviselők közül gr. Apponyi és Berzeviczy Albert beszédei a konferencia eseményei közé tartoztak. A testületileg megjelent magyarok általában mindenütt helyt foglaltak maguk számára a világi kiállítás életében.

A hírlapírók nemzetközi kongresszusán a magyarok sok ismerőst találtak az 1896-iki budapesti kongresszusról. A kongresszus tagjai a magyarok meghívták a magyar csarnok meglátására is. Itt a jelenleg Zalánán pihenő kormánybiztos, Lukács Béla helyett Miklós Ödön üdvözölte a vendégeket, aztán reggelit adott tiszteletükre. A felköszöntők során Hebrard, a «Temps» főszerkesztője lelkes szavakban köszönte meg az előzékeny vendégszeretetet. — Művészkörökben általános meglepődéssel fogadták azt a hírt, hogy Balint és Jámor műépítésszek a magyar pavilonért a diplomé d'honneur, a kiállítás legnagyobb kitüntetését nyerték.

Augusztus 7-ikén reggel háromszáz magyar iparos és kereskedő érkezett Párisba, kiknek utazását Hegedus Sándor kereskedelmi miniszter támogatta.

DOBRÁCS-APÁTI SZÖVŐ HÁZIIPARI KÉSZÍTMÉNYEK. (Ezek nagy része jelenleg a párisi kiállításon van.)

A pályaudvaron Miklós Ödön kormánybiztos-helyettes, a kormánybiztosokkal és a Párisban levő állami alkalmazottakkal együtt fogadta az érkezőket, s szakszerű vezetőkre bízta, tíz csoportba osztotta őket, hogy részletes program alapján hét napi ott tartózkodásuk alatt megláthassák a szakmájukba vagy kiválóbb alkotásokat.

Magyar tanulók Párisban. A közoktatásügyi miniszterium körrendeletben közölte a tankerületek főigazgatóival a tanfelügyelővel és a hazai összes iskolák igazgatóival azokat a módokat, melyekkel a magyar tanulóifjúságnak alkalma nyílna, hogy Párisba tanulmányutal tehessenek. A rendelet tíz napi szünetet engedélyez minden tanulónak és tanárnak, ki a szeptemberben induló tanulmányi utazásban részt vesz. A körrendelet egyttal felhívta az összes tanintézetek vezetőit, hogy hassanak oda, hogy a vezetők alatt álló tanintézet egy-két növendékkel képviselve legyen e kulturális, sőt nemzeti szempontból is egyaránt fontos tanulmányutalban a magyar ifjúságnak.

A magyar tanuló-ifjak küldöttei, mintegy harminczöten, augusztus 3-án érkeztek meg Párisba. A küldöttségben, melynek vezetői: Ludvigh Rezső, a nemzetközi diákszövetség magyar elnöke, Köpöcsy Dezső, az egyetemi kör elnöke és Zsembery István, az egyetemi Segély-egyesület elnöke, képviselve van

az összes magyarországi főiskolák ifjúsága. A vonaton ünnepiesen fogadta őket a francia diákok vezetősége. Másnap, augusztus 4-én a nemzetek ifjúságának elnökei ülést tartottak, tanácskozás után vacsora volt. A magyar diákok elnökét, Ludvighot az első helyre ültették, a magyar nemzeti zászlót a francia zászló mellett jobbról, az első helyen tűzték ki, a diákszövetség francia elnöke után a magyar diákok elnöke nyitotta meg a hivatalos felköszöntők sorát. A kongresszus megnyitása augusztus 5-én, délután két órakor volt a Sorbonne épületében. A magyar diákság az egyetemi kör selyemzászlójára el sorakozott, részint fényes díszmagyarban, részint fekete szalonnruhában, a vállon átvett széles nemzetiszínű szalaggal. A csillogó díszmagyar öltönyök feltűnést keltettek. Egy uri nő férje karján odasiett a magyarokhoz és «Vive la Hongrie» kiáltással a kezében tartott zászlókat oda-tűzte az előtte meghajtott magyar lobogóra. Az első ülésen az elnök megnyitó beszéde után Ludvigh Rezső magyar elnök beszélt. Indítványára egyhangú lelkesedéssel elhatározta a kongresszus, hogy Loubet köztársasági elnöknek küldöttségileg fejezi ki köszönetét a diákok iránt tanúsított rokonszenvéért.

Gyémántmisés plebánus. Mazaly János szentszéki ülnök és nagy-pócsi nyug. plebánus augusztus 6-ikán tartotta gyémántmiséjét, mint hatvanéves

SZÖVŐ HÁZIIPARI MUNKÁSNÖK MIKOLCS SZERÉNA VEZETÉSE ALATT DOBRÁCS-APÁTIBAN (SZATMÁRMEGYÉBEN.)

fölszentelt pap. Most 87 éves, s 1840-ben szentelték pappá. Rába-Hídvégen lett káplán, a szabadságharc idején Kőszegen volt, 1854-ben pedig a szombathelyi főgimnáziumba ment tanárnak, hol tanítványai közé tartozott Széll Kálmán miniszterelnök is.

Készülő magyar szobrok. Az újpesti úton levő ércöntő-műhelyben most számos szobron dolgoznak, néhány el is készült már. A kolozsvári Mátyas-zobor, Fadruz műve, tökéletesen kész.

A szépség ápolása. Mily raffinizmussal a keleti népek testük ápolását, ismeretes. Minthogy ösztönzerűleg keresik a rózsában a testé változott bálnyapnya levél illatkeményben azon varázserőt, mely az emberi testnek is hasonló tulajdonságát közönözi képes volna.

HALÁLOZÁSOK.

SZLÁVY JÓZSEF koronaőr temetése augusztus 11-ére volt kitűzve. Ideiglenes nyugvóhelyéül a zsitva-újfalusi temetőt választották. Halálának hírére királyi Ő Felsége meghagyásából Paár hadsegéd táviratban értesítette Gromon Dezső honvédelmi államtitkárt, hogy az elhunyt hátramaradtjaival a Felső legészintűbb részvétet tudassa.

Földvári és bernáthfalvi özv. FÖLDVÁRY JÁNOSNÉ, szül. Földváry Rózsa, Szücsiben, 70 esztendőskorában. — PAPP SÁNDORNÉ, szül. Urd Ida ref. elemi és polgári leányiskolai munkatartóné, 31-ik évében, Maros-Vásárhelyt. — NYÁCSIK ARANKA, tanítóné, 17 éves, Kis-Szemlaken. — FAZEKAS LÁSZLÓNÉ, 63 éves korában, Berettyó-Ujfaluban. — HAUTEK AMÁLIA, 18 éves, Nagy-Várudon. — VARGA ESZTIKE, 13 éves korában, Budapestben.

német kormány engedményeket tett a szocialisták-nak és a munkások érdekeinek törvényeket alkotott. Liebknecht iskolázott elme volt, világot látott, s eszméit szóval, írásban erőteljesen tudta kifejezni.

Elhunytak a legközelebbi napokban: PAPP LÁSZLÓ, táblabírói cizimel főruházott szatmári törvényszéki bíró, kit különösen úrbíri ügyekben tekintélynek tartottak, 60 éves korában, Olesva községben. — Ifjabb sepsi-kilyéni CZÁKÓ JÓZSEF, földbírtokos, marosi ref. egyházmezei algondnok, Maros-Tordavármegye törvényhatósága tagja, 44 éves korában, Mező-Kövesden.

A « Vasárnapi Ujság » folyó évi 30-ik számában közölt képtalány megfejtése: Tisztelet szeretet nélkül ki nem elégít, szeretet tisztelet nélkül önmagától undorodik.

Falkavadászat. Két út, Magányos esték. Legsikerültebb az első, mely erőteljesen festi a falkavadászat lázat, szilaj izgalmat. Csak az a baj, hogy formailag kifogás alá esik, rimei gyengék. Ezen segíteni kellene.

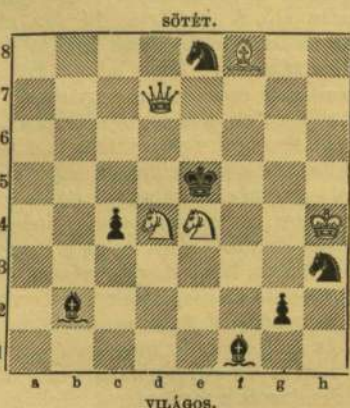
Szerkesztői üzenetek. Falkavadászat. Két út, Magányos esték. Legsikerültebb az első, mely erőteljesen festi a falkavadászat lázat, szilaj izgalmat. Csak az a baj, hogy formailag kifogás alá esik, rimei gyengék. Ezen segíteni kellene.

LIEBKNECHT VILMOS, a német szocializmus vezére, a birodalmi gyűlés képviselője, meghalt augusztus 7-ikén Charlottenburgban, Berlin mellett, 74 éves korában. Korunk egyik érdekese alakja.

Jácintok. A közölhetők közé tették. Dalok I. II. Elég jól hangzanak, de kissé üresek. Elmélkedés. Százaz, nehezeke, költőietlen. Örök kérdés. Sokkal gyöngébb, mint a « Gyötrelmek ». Jobbat kérünk.

SAKKJÁTÉK.

2180. számú feladvány. Ernst J.-től.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2165. sz. feladvány megfejtése. Jaspersen J.-től.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Vcl-g3...f4-g3: (a) 1. ... Kd5-c4: (b) 2. Fg4-f5...t. sz. 2. Hc8-b6+...Kc4-d3 3. H v. B mat. 3. Fg4-f5 mat.

1. ... Hh5-g3: (c) 1. ... Kd5-c5 2. Hc8-b6+...Kd5-c5 3. Fe8-f4 mat. 2. Be4-c5 + stb.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomaynd: Német Péter. — Lipótváros: Hoffbauer A. — Kecskemén: Balogh Dénes. — Losoncon: Demeter József. — Bakony-Szentlászlón: Szabó János. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A « Vasárnapi Ujság » folyó évi 30-ik számában közölt képtalány megfejtése: Tisztelet szeretet nélkül ki nem elégít, szeretet tisztelet nélkül önmagától undorodik.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Befőttek könyve,

írta Zilahy Ágnes, nélkülözhetetlen minden háziasszonyoknak. Utmutatás a befőttek készítéséről s a gyümölcsök, fűszerek, saláták épen való eltartásáról. Ára kőve 1 kor. 20 fill. Bérmentes küldéssel 1 kor. 40 fill., mely összeg utálványon előre küldendő be.

Német nyelv elsajátítása végezt a tanidőre teljes ellátásba elfogad magyar fiúkat Peták tanító Gölniczbányán.

Látásképes levelező lapokat addig ne vásároljon, míg nagy raktárakat megem tekintette.

500,000 drb állandóan raktárban.

100 dronként 1 főtől 3 ftig. Nagyban és kicsinyben. Ügy-nökök- és házaloknak dús jövedelmi forrás.

KLEIN VILMOS kidörítállata és papírkészítő, Budapest, Kerepesi-út 73. Czimre ügyelni.

Debreczen szállódával szemben. Földi megrendelések után- vettel pontosan eszközöltek.

Hölgyek és urak! Rövid idő alatt látnak eredményt, ha a 8743 soványkást ellen irt füzetet hoztatják, melyet ingyen küld: Rich. Gröger & Co. Leipzig-Gohlis, chem. pharm. präp. készít és szállít.

Hirdetések felvetetnek a kiadóhivatalban Budapest, Egetem-utca 4.

BUDAPESTI GYÁRAK ÉS CZÉGEK.

«A világ legjobb sámfája» Földvár Imre férfidivat és fehérenemű Párja raktárában (rt 150 Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 11. és VIII., Kerepesi-ut 9. Férfi ingek, Jager-drak, vadász és sport czikkok, kesztyük és nyakkendők dus választékon kaphatók. — Argezzek. 8487

Dinamogépgyár és vegyert- mékek gyára, fémgalvanizálás és galvanoplasztikához szükséges kellekek gyára Pfanhauser Vilmos gyári raktára. Képviseleje: BAIER LIPÓT, Röki Szilárd-utca 10. Telefon. 8444

WOTTITZ VILMOS PHOTO CYCLOGRAFIAI RAJZMINTAZÉTEK. Telefon 679.

CLICHEKÉKET készíti a legfinomabb kivitelben 8684 WOTTITZ MANFRED Budapest, Király-utca 30. — Telefon 18-99.

A Pozsonyi Felső Kereskedelmi Iskola, melynek végbizonnyitánya egy évi önkéntesi katonai szolgálatra jogosít, és melynek eddig végzett tanuló legelső rendű kereskedő, gyári és bankári czégeknel vagy közhivatalokban a mezőgazdaságban nyertek alkalmazást, 1900 szeptember 1-én 16. évfolyamát nyitja meg.

Szépség és egészség. Kinek van szeplője? Idegesség, verszegénység. Serail-arczenőcsőt, Vasaschinabóra.

1900. párisi nemzetközi kiállítás jury tag. Alakult 1856. KÜHNE E. Alakult 1856. gazdasági gépgyára MOSONBAN. Ajánlja a jelenlegi idényre: Rostáit, magtárszelerítő és konkolyváltatókat. — Uj! «Diadal» rosta és Kayser-féle centrifugális gabonaszitályozó.

CHOCOLAT MENIER

A világ legnagyobb gyára. 50,000 kilo. Kapható minden fiaszer- és csomag-cereskedésben és cukrászdában. 8837

Nehézség.

A ki eskorban, görögökben és más ideghajokban szenved, kérjen ezekről szóló füzetet. Küldi ingyen és bérmentve a Schwa- nen-Apotheke Frankfurt a. M. 8340

DINNYÉKET «Dunakínese» legkiválóbb faj (Tukostán) 5 kgr. kor. 3-20 «Kvettanligeti Ananász» 3-20 I. mezél sárgadinnyéje 5 kgr. kor. 2-60 I. görögdiénye darabonként 1- SCHLESINGER és POLÁKOVITS BUDAPEST, Fereenc József-rakpart 39 (Thonet-udvar).

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetésny

Román- és Portland-cement szállítása iránt. A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1901. évben, illetőleg 1903. év végéig szükséges Román- és Portland cement szállítást biztosítani kíván, ezennél nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlatok az 1900. évi szeptember hó 5-ig betérjeltendők, a bányáznépek pedig a megelőző napon déli 12 óráig letendőek.

Hirdetésny.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Hatvan állomáson létező felvételi épület bővítéséhez és átalakításához szükséges építési munkák végrehajtására. A tervet, a költségvetést, az egyszerűrajzokat, az építési tervet, az ajánlati mintát, a pályázati feltételeket, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételeket, Budapestben, a magy. kir. államvasutak igazgatósága magas-építmenyi igazos- tállyában (VI., Teréz-körút 56. szám, III. em. 14. szám) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

CRÈME DE FANCHON a 3 sziv véd- jeggyel.

Rögtön finomító és szépitő arckrém. Leg- jobb a világon! Ártalmatlan! Zsírment!

Kis Nagy tégegy 1 K. tégegy 2 K. Főrakár! «URISTS» gyógyszertár. Budapest, Rákóczy-terti 1 Vlékre 20 fillér 10 fillér nekül dűze ud- frankó

Kurczk s Va Photozinkografiai műinfézeté készíti a legjobb minde n n e m i nyom talványhoz Budapest, vm Szentkirályi-utca-13

Legjobb és leghíresebb pipere holgyor: a

La VELOUTINE

Különleges Rizspar BISMUTTAL VEGYITVE

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

ESZMÉNYI KEBEL

Érhető el a **Pilules orientales** által. Ratió gyógyszerárakból Párisban, Passage Vendôme 5, az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnak ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel időmáinak szilárdságát biztosítja. Egy literes ára használási utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest, Király-utca 12. sz. 8442

A 20 év óta ismert és kedvelt

Szőrítőszer (Epilatoire),
mely teljesen kirtja a szőrt az arcból

... a kezétől, a karjától stb. most meg lett javítva és hatása gyorsabb, mint azelőtt volt. Teljes jótéltetés. Ára 3 és 4 üvegnek 2 frt, 4 nagy üvegnek 4 frt.

Fischer Róbert
egy tanítónő és szépségszerész
Wien, I., Habsburgergasse 4.

Füzetek, melyek az orvosi és az egyes különlegességek használatáról szólnak, ingyen és bérmentve küldetnek. A készítmények ártalmatlanságáról szóló bizonyítványok bárkinek betekintésére állanak úgy szintén ezernyi köszönetnyilvánító levél minden világról. Felvilágosítás szívesen vágyunk. Adatok, leveleket is. Raktárak Budapest: Török József és Koller Testvérek gyógyszerárak.

KESSLER-féle

MAGDA-HAJKENŐCS

dermatológiai-terapeutikus alapon nyugtató összetételű fogva az elismert legjobb szar

korpa ellen, ugyintén hajkihullás ellen.

MAGDA-HAJKENŐCS több év óta kipróbálva, teljesen ártalmatlan, a hajnövekedést előmozdítja és minél kitartósabb óvással a gyakran előforduló hajbetegségek ellen, még gyermekeknel is használható legjobban ajánlható. 1 tégely ára 3 korona. — Főszékhelyi raktár:

KESSLER REZSŐ-nél gyógyszerész **GYERTYAMOS, (Torontói vármegye).**
Raktárak Budapest: Török József, Király-utca 12. sz. Dr. Egger Václav-körút 17. 8809

Kolozsvári Felső Kereskedelmi Iskola
benlakással 100 tanuló részére.

Ezen intézetet végzett ifjak a katonai önkéntességre jogosítva vannak. A benlakás a kényesebb igényeket is kielégítő, modern berendezésű, egészséges és tágas munka- és hálóterekkel, ebédlővel, korodával, fürdővel, olvasó-, zene-, vivő- és játéktérrel (összesen 68 terem), tekepályával, 4488 m. tágas udvarral, a tornászra teljes berendezéssel, vízvezeték és légcsővilágítással van ellátva. Az intézet közvetlen közelében van a városi sétaligetnek. A teljes ellátásért 800 kor. fizetendő s a folyamodások augusztus 15-ig beadandók. — Az első osztályba négy középosztályt végzett ifjak vétetnek fel; évi tandíj 120 kor. — Az intézet 1878 óta áll fenn; a múlt évben 349 növendéke volt. Az intézet 1901/2 tanév kezdetén akadémiái tanfolyammal fog bővítetni. Részletes programot küld az igazgatóság.

SODOR

felgyökny szénásványtartalma szélhűvel, melynek segítségével mindenki, bárhol szénásványtartalma egészséges, olcsó, üdítő és hűsítő italokat (szódavíz, szelena, ünnemű, szelena, málna, gazdusa, pezsgő, tej stb.) készíthet az e célra szerkesztett palackban a mellékelt utasítás szerint. A szénásványtartalma. A készítés egyszerű, kényelmes. A folyadék lehűl, 1 doboz 10 sodorhűvellyel 60 kor. Egy koroná szelén, mindenkor használható palack 3 frt. Sodorpalack, mely úgy hat, mint a szódavíz, 4 frt. Részletes leírás és utasítás kívántra ingyen és bérmentve. Képviselet a magyar korona országai részére Budapest 8781

Kertész Tódornál Kristóf-tér. Gettnér és Rauschnál Andrássy-út 8.

Kufeké féle gyermeklisztje

Magyarország Ausztria, Németország sat. legelső hozzáértői ajálják Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és bélbeliag gyermekeknek Kapható minden gyógyszerárban drogériában és a gyárnál R. KUFÉKE WIEN VI/2

Megay Boheme tortája

a legjobb; torta jószágával az idei brüsszeli kiállításon az első díjat nyerte. Megay Róbert cukrász Miskolcon I. sz., 2 K 50 L. vetele után küld önnök egyet bérmentesen. Budapest Székes Ede és Seidl József cs. és kir. udvari szállító uraknál, a vidéken minden legelőkelőbb csemege üzletben kapható. Miután utanozák a tortát, kérem csak a Megay Róbert nével ellátott dobozokban csomagolt tortát elfogadni. Ugyanott egy kitűnő Szalmi-torta 2 korona.

CSÁSZÁRFÜRDŐ.
BUDAPESTEN. 8696

Fürdő — a egyszerű uszadék is — kizárólag kényes hő- és langyos ásványvizekkel vannak táplálva, melyeknek természetes hőmérsékete 27° C. és 63° C. közt váltakozik. Gőzfürdője a maga nemében páratlan. Iszapfürdői, teljes átalakítás következtében, a legmodernebb iszapfürdő.

Angol sportjátékok,

valamint saját készítményű torna-eszközök, függőágyak, mindennemű hálók, zsákok, ponyvák, zsinetek és gazdasági kötéltáruk legújabb árjegyzékét kívánatra bérmentve küldi:

SEFFER ANTAL
Budapest, IV., Károly-u. 1., boltsz. 12. 8713

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

legújabb égyes

SAVANYU-KŰT

WOTTITZ MANIERE

REPRODUKCIÓ BUDAPEST MŰINTÉZÉS HIRÁNY-UTCA 30

Telefon 18—99.

Hölgyeknek nélkülözhetetlen.

A női szépség elérésére, ökleletésére és fenntartására legkíméletesebb és legbiztosabb a

CSODÁS gyors hatásu.

MARGIT-CRÈME,
mely vegytiszta és teljesen ártalmatlan. Ezen világhírű arckrém pár nap alatt eltávolítja szőrt, májfoltt, pattanást, bőrtájkát (Mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat, radókat, himlőhelyeket és az arcot fehérre, simává és üdítővé varázsolja. Sem higany, sem ólóm, sem más ártalmas anyagot nem tartalmaz. Ára nagy tégely 2 kor., kis tégely 1 kor. Margit holgyor 1 kor. 30 fill., Margit szappan 70 fill., Margit fogpép (Zahnpasta) 1 kor., Margit arcvíz 1 kor. Postán utatvételre vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő.

FÖLDES KELEMEN gyógyszer. Arad.
Kapható minden gyógyszerárban. Főraktárak Budapest: Török József és Dr. Egger Leó a Nádor gyógyszer.

Törv. védve. Legjobb szepítő-szer.

WEINWURM ANTAL

Első magyarországi fénypésszeli, Cinkgrafai, chromoantotipiai sokszorosító mintázete készít horgany, valamint réz maratók kőliséket a legújabb kivitelben. Házonkívüli feladatokat, a m. építőművek, gépek, tájképek, továbbá olajfestmények és ipar művészeti tárgyakról a legújatnyosabb árak mellett.

Budapest, IV., Károly-utca 3. Telefon 1700.

Ő fensége a svéd királyi trónörökösnek udvari szállítója.

Ő fensége a Mecklenburg-Schwerini hercegnő u. szállítója.

HALUSKA JÁNOS

császári és királyi udvari szállító

BÉCS, I., Neuermarkt 13. sz.

Különlegességek angol női ruhákban, kerékpározó-dresszek és turista-öltönyökben.

CHINA-BOR SERRAVALLO, VASSAL

gyengék, vérszegénység és lábbadatok számára.

Külföldi sz.

Legjobb ajánlva és alkalmazva a következő tanácsok által: dr. Braun, Drache, Kraft-Ebing, Monti, Mosig Neusser, Schauta, Weinlechner stb. 1000-nél több ismerőseivel. **Árak:** 1/2 literes üveg frt 1.20, 1 literes üveg frt 2.20. Kapható minden gyógyszerárban. 8542

Serravallo J. gyógyszer. Triesztben.

A cs. és kir. szabad, pneumatikus

KELETI-féle gummi sörvőkötő

rugó nélkül, automatikusan mozgatható pelettával, minden szíjben szertudóknak kiválóan megkönnyebülést hoz! Az árak igen jutányosak. Kicsérelés meg van engedve. Illusztrált árjegyzéket mindennemű párizsi gummi-különlegességről is, a legnagyobb díszkereslet mellett küld az ut a gyár!

KELETI J. Budapest, IV., Koronaherzeg-u. 17.

Nemi bajoknak elkülönített osztályok.

Sok évi tapasztalatunk igazolja, hogy

Dr. Palócz v. kórházi orvos, k. egészségügyi tanár

gyógymódjával

Budapest, VII., Kerepesi-ut 10.

még idült (krónikus) betegségekben szenvedők is **biztos gyógyulást** érnek el. Tíz (10) nagy gyógyszer. Gyógykezelés egész napon át. Levélre kimerítő válasz. **Rendelés: d. e. 10-12-ig és d. u. 3-5-ig.** Ugyanott kapható és megrendelhető **Népszerű orvosi tanácsadó** II. kiadás. Írta: **Dr. Palócz. Ára 3 korona.**

Legjobb szepítő-szer.

Vértisztító- és soványító-kúra.

33. SZÁM. 1900. BUDAPEST, AUGUSZTUS 19. 47. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) együtt egész évre 24 korona, félévre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG félévre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkronikával) egész évre 10 korona, félévre 5 * Külföldi előfizetőkhez a postalling meghatározott viteldíj is eszandandó.

A KIRÁLY.

E hó 18-án töltötte be felséges királyunk I. Ferencz József életének hetvenedik évét. E nevezetes napot lelkesült örömmel ünneplik a monarchia népei, de egyik sem nagyobb szeretettel, őszintébb ragaszkodással, mint a magyar. Nem túlozunk, midőn kimondjuk, hogy ez idő szerint nincs nemzet a világon, mely mélyebben átérteti hódolattal környezné uralkodóját, mint a milyennel a magyar nemzet környezi koronás apostoli királyát. S ez a tisztelet és hálás szeretet nem csupán azokban a hagyományos érzelmekben gyökeredzik, melyek e kiválóan monarchikus nemzetnek mindenkor sajátjai voltak, hanem gyökeredzik abban a tudatban, hogy a nagy Hollós Mátyás óta nem ült Magyarország trónján uralkodó, a kinek érdemei most uralkodó királyunk érdemeivel mérközhetnének.

Vannak boldogabb, virágzóbb országok, mint Magyarország. De ha összemérjük hazánk és nemzetünk mostani állapotát azzal, a melyben Ferencz József uralkodásának kezdetén volt, bátran kimondhatjuk, hogy oly nagy javulás és emelkedés egy ország sorsában sem állott be ezen idő alatt, mint Magyarországon. Mások magasabbra emelkedtek, de mi a szenvedések kétségbejuttató mélységeiből, a már kikerülhetetlenek hitt nemzeti megsemmisülés örvényének széléről emelkedtünk oda, a hol ma állunk. S azt, hogy ez megtörténhetett, főleg annak a nemes gondolkodásu, bölcs férfinak köszönhetjük, a ki Szent István koronáját ez idő szerint viseli. Hála neki mindazokért a jökért, a melyeket nemzetünkkel tett! Tartsa meg a Mindenható még számos éveken át s adjon neki tovább is lelki erőt ama magasatos hivatás betöltésére, melynek súlyos kötelességeit annyi buzgósággal teljesítette uralkodásának hosszú, viszontagságos évtizedein át mindenkor. Ebben az imaszerű kívánságban olvadnak egybe a hazafiak millióinak érzelmei most, a mikor királyunk hetvenedik születésnapját ünneplik.

Midőn tekintetünk hálával telten nyugszik tiszteletreméltó ősz fején s szemléljük azt a jószágos arcot, melyről határtalan szívjószág és egy gonderhelt uralkodói pályán megérelt bölcsesség sugárzik felénk: gondolataink visszazállanak a megpróbáltatásokban gazdag évtizedeken át azokba a napokba, a midőn Ferencz József mint 18 éves ifjú őseinek örökébe lépett. A magas hivatásának súlyos kötelességeit mélyen

I. FERENCZ JÓZSEF KIRÁLY. — László Fülöp 1899. évi festménye.